19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީ ގެ 9 ވަނަ ބައްދަލުވުން
24 ފެބްރުވަރީ 2020
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ (ކޮ މިޓީކުރ ކޮ ޓަރި)1
ފެށުނު ގަޑި: 14:00

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` السالم علیكم. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް
ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް. މިއީ މި އަހަރުގެ 9 ވަނަ ބައްދަލުވުން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ
އެޖެންޑާގައި މި އޮތީ ސަ ރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ފެނާއި ނަރުދަމާ ގެ ބިލު. ދެން އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ
މި ބިލު މަޖިލީހުން މިހާރު މިވަނީ ބަލައިގެންފަ. ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ބިލު މިހާރު މި އޮތީ. ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި
އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ މަސައްކަތަކީ ބިލު އިތުރަށް ދިރާސާކު ރުން. އެގޮތުން އެންމެ މުހިންމު ކަމަށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ބޭފުޅުންނަށް މި ދަންނަވާލަނީ އެ ބޭފުޅުންގެ އިތުރު ޚިޔާލު
ހޯދުމަށް. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން މި ބިލު ފޮނުއްވިއި ރު ވެސް ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކެއްގެ
މަޝްވަރާ އޮންނާނީ ހޯއްދަވާފަ. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ މިހާރު މި އޮތީ ބިލަށް ވަރަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް އައިސްފަ.
އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ބަޙުސް މަރުޙަ ލާގައި މެންބަރުން ހުށަހެޅުއްވި
ހުށާހެޅުއްވުންތައް މިހާރު ބިލަށް މިވަނީ އިތުރުކުރެވިފަ. އެހެންވީމާ، ބިލަށް ބަދަލުތަކެ އް، ވަރަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް
ވާނީ އައިސްފަ. އެ ބަދަލުތަކާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ދިއުމަށް ޓަކައި ވަރަށް ގިނަ މުއައްސަސާތަކަށް
ދަންނަވާލިން. މިއަދު މިތަނަށް ވަޑައިގެން އެބަތިއްބެވި 15 މުއައްސަސާއެއްގެ މަންދޫބުން. އެ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް
އެކީގައި ދަންނަވާލި ސަބަބަކީ އެކަކު ދައްކާ ވާހަކަ އަނެކަކަށް އެނގުމާއި ދެން އެކަމުގައި ނިންމުނު ގޮތެއް ވެސް
ސާފުވުމުގެ ބޭނުމުގައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގެ ޢާއްމު ވަގުތަކީ ދޮޅު ގަޑިއިރު. 15 މުއައްސަސާ އެބަ ތިއްބެވި.
ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ ވެސް ބަހެއް އަޅުގަނޑުމެން މީގައި އަޑުއަހަން ބޭނުން. ޚާއްޞަކޮށް ބަދަލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަސްދުކުރާ ގޮތަކީ ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިޢުތިރާޟު ނުކުރައްވަންޏާ ކޮންމެ
މުއައްސަސާއަކަށް 3 މިނިޓުގެ ފުރުޞަތެއް ދީ ހަމަ ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑުމެން ގޮސް ނިންމާލަން. ތި ބޭފުޅުންގެ
ފޯކަސް ބަހައްޓަވައިދެއްވުން ރަނގަޅީ މުޅި ބިލަށް އެއްޗެއް ވިދާޅުވުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސް މިހުރި
ބަދަލުތައް އެގޮތަށް ގެނައުމާ ބެހޭގޮތުން އެއްޗެއް ވިދާޅުވުމަށް. އެއީ މި ދަންނަވާހެން ސަރުކާރުން ބިލު ހުށަހެޅުއް ވީމަ
އޭގެ މާނައަކީ މުޅި ބިލުގެ ރޫޙާ އި މުޅި ބިލުގެ އެ ހުރި ބައި ތައް އެއީ ހަމަ ރަނގަޅު ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތައް
ގިނައިން މި ތިބީ. ދެން ކުންފުނިތައް ވެސް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ހަމަ ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތައް. ދެން އޭގެ
އިތުރުން އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލިން ބައެއް ޢާއްމު ކޮންސަލްޓެންޓުންނަށް ވެސް އިނގޭތޯ. މި ދާއިރާގައި ތަޖުރި ބާ
ހުރި ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ދަންނަވާލިން. ދެން މީގައި މުހިންމުކަމާއި މީގައި ޝާމިލުވާ ފަރާތްތައް ގިނަ ކަމުގެ
ސަބަބުން. އެހެންވީމާ، މި ދަންނަވާ އުސޫލުން އަޅުގަނޑު ގެންދާނީ. އެހެންވީމާ، ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ
ގޮތަށް ދެމުން ގެންދާނީ. ކޮންމެ މުއައްސަސާއަކަށް 3 މިނި ޓުގެ ފުރުޞަތެއް. ފޯކަސްކޮށްދެއްވަން ވީ އަޅުގަނޑުމެން
ގެނެއްސަ ހުރި ބަދަލުތަކަށް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މޭޒުމަތީގައި މިހިރީ ޑްރާފްޓަކީ މި ބަދަލު ގެނެއްސަ އޮތް

ޑްރާފްޓް. ސަރުކާރުން ހުށަހެޅުއްވި ފުރަތަމަ ހުށަ ހެޅުއްވި އޮރިޖިނަލް ޑްރާފްޓެއް ނޫން މިހާރު މިއީ. މިހާރު މިއީ
އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުތަކާ އެކުގައި ތައްޔާރުކޮށްފައި އޮތް ނިއު ވޯކިންގ ޑްރާފްޓް. އެހެންވީމާ، 3 މިނިޓުގެ މަގުން
ބަހާލީ އިނގޭތޯ މި. ވަގުތު ދެން. ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.
ދެން ނަން ވިދާޅުވެފައި ފެއްޓެވީމަ ރަނގަޅުވާނެ. ކުރިމަތިން ކޮން މުއައްސަސާ އެއްކަން އެބަ އިނގޭ. ކޮން މަޤާމެއްގެ
ބޭފުޅެއް ކަމާއި.
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް ކައުންސެލް ފަޒީލާ އަޙުމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައް ރިރު. މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުން ފަޒީލާ އިނގޭތޯ. އެސޯސިއޭޓް ލީގަލް ކައުންސިލާރ .
ދެން ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރުންގެ ޚިޔާލުފުޅުތަކާއި ދެން ބިލަށް ގެނެއްސަ ހުރި ބަދަލުތަކަށް. ދެން
އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލިއި ރުގައި ބިލުގައި މައިގަނޑު 3 ކަމެއް ފާހަގަކުރެ ވޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ލިޔުމުން ވެސް
ކޮމެންޓްސްތައް މަޖިލީހުގެ އިދާރާއަށް ފޮނުވާފައިވާނީ. ދެން އެގޮތުން ސްޓޯރޭޖް ކެޕޭސިޓީއާއި ދެން ރެއިން ވޯޓާރ
އިންޓަރގްރޭޝަން އަދި...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަޑުކޮށްލައްވައްޗޭ. މިއީ ވިދާޅުވެދެއްވައްޗޭ މާއްދާ. ޞަފްޙާ. އޭރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަސޭހަވާނީ ރިފަރކުރަން
އިނގޭތޯ. ކުރިއަށް ގެންދަވާ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް ކައުންސެލް ފަޒީލާ އަޙުމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! 24 ވަނަ މާއްދާ އިނގޭތޯ. އެއީ ފެނުގެ ސްޓޯރޭޖް ކެޕޭސިޓީ. މިއީ އާދެ! ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް ތަފްޞީލު
އަރުވަންވެގެން...
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރުމަންޓްގެ ވޯޓާރ އެންޑް ސެނިޓޭޖް ޑިޕާރޓްމަންޓުގެ ޑިރެކްޓަރ އަފްޒަލް ޙުސައިން
ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަފްޒަލް، ވޯޓާރ އެންޑް ސެނިޓޭޖް ޑިޕާރޓްމަންޓް މިނިސްޓްރީ އޮފް
އެންވަޔަރަންމަންޓުން. މިއީ 24 ވަނަ މާއްދާގަ އި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިން ކޮމެންޓަކީ މިހާރު ފާހަގަކޮށްލައްވާފައިވަނީ 3
މަސް ދުވަހުގެ ސްޓޯރޭޖެއް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ. ދެން އެއާއި ގުޅިގެން ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެއްކަލަ
އެހެން ކޮމިޓީއެއް ގައި ވެސް އަނެއްހެން އަޅުގަނޑުމެން އެއްކަލަ ފާހަގަކޮށް ލައްވާފައި އިންނާނެ ޓެކްނިކަލީ

އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމޭ އެއްކަލަ ފީސިބިލިޓީ ބަލަން. ދެން އެއާއި ގުޅިގެން މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިންޖިނިއާރސް
ވެސް މެދުވެރިކޮށް މިހާރުވާނީ 3، އެވްރެޖްކޮށް 3 ރަށެއް ގެ މި ކުޑަ، މެދު އަދި ބޮޑު ރަށެއްގެ ސްޓޯރޭޖް މި 3
މަހަށް މިސާލަކަށް ސްޓޯރޭޖް އަޅުގަނޑުމެން އިންކްރީޒްކުރަންޏާމު އޭގެ ކިހިނެއްތޯ އިމްޕެކްޓް އަންނާނީ؟ އެހެންވީމާ،
މިހާރު އެނަލައިޒްކޮށް ލާފަ. މިހާރު މިސާލަކަށް އޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލާފައި މި އިނީ 3 އެގްޒާމްޕަލެއްގެ
ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލީ މިސާލަކަށް މަޑުއްވަރީއަށް ބަލަންޏާމު، މިއީ މަޑުއްވަރީ ކުޑަ ރަށަކަށް ބަލަންޏާމު
ފުޓުބޯޅަ ދަނޑެއްގައި ގާތްގަނޑަކަށް އެއްބައި ދެބައި ކުޅަ އެއްބައި އެބަ ނަގާ 3 މަހުގެ ސްޓޯރޭޖަށް. ދެން ހަމަ މެދު
ރަށެއްގައި ވެއްޖެނަމަ މިހާ ރު އެހާވަރުގެ ސައިޒެއް ފުޓުބޯޅަދަ ނޑެއް، ކުޑަ ފުޓުބޯޅަދަނޑެއް އެބަ ނަގާ. ދެން ހަމަ
ބޮޑު ރަށެއްގައި ވެއްޖެނަމަ ހަމަ މި އީ އެ ބޮޑު ރަށެއްގެ ހަމަ ބޮޑު ދަނޑެއްހެން ވަރުގެ ހަމަ ބޮޑު ތަނެއް އެބަ ނަގާ
ކޮންމެ ގޮތަކަށް ވެސް. ދެން މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އައިޑެންޓިފައިވޭ އެބަ މިއީ ގާނޫނުގައި
ފާހަގަކުރަ އްވާފައިވާ މީގައި މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ އަސްލު ވޯޓާރ ސެކިއުރިޓީގެ އިޝޫ ދެއްތޯ މީގައި
ފާހަގަކޮށްލައްވާފައި މިވަނީ. ދެން މި 3 މަސްދުވަހު ގެ ސްޓޯރޭޖަކަށްވުރެ އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޕޯސްކުރަނީ އަސްލު
ވޯޓާރ ސެކިއުރިޓީ އެއަށް އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް ފޯކަސް ، މިސާލަކަށް މިހާރުގެ ޓެކްނިކަލް ސްޕެސިފިކޭޝަނެއް
އޮވެއްޖެނަމަ ވެސް 7 ދުވަހުގެ ސްޓޯރޭޖެއް އެބަ މަޖުބޫރުކުރޭ ކޮންމެ ރަށެއްގައި ވެސް ހުންނަން. މިއީ އެއަށް
އެހެންވީމާ، ވޯޓާރ ސެކިއުރިޓީ އެ އިޝޫއަށް އެއަށް ޚާއްޞަކޮށްދެއްވާފައި އެ މާއްދާ އެގޮތަށް ރިވިއު،
ރިވައިސްކޮށްލެއްވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރާނަން. ދެން 29.
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް ކައުންސެލް ފަޒީލާ އަޙުމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން 29 ވަނަ މާއްދާ އިނގޭތޯ. އެއީ އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތަ ބޭނުންކުރުމާ ބެހޭގޮތުން.
ދެން މި މާއްދާގައި އަސްލު މިހާރު މި އިންނަނީ މި އެގްޒިސްޓިންގ ސެންޓަރސްތައް 5 އަހަ ރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި
ބަދަލުކުރަން. ދެން އިތުރަށް އަ އު ތަނަކަށް ލައިސެންސް މި ދެވޭ ގޮތަށް މި އިންނަނީ އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތައާ
އެއްކޮށް ދެއްތޯ އެ ތަންތަން. އެހެންވީމާ، އޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައެއް ކަހަލަ ކޮންސާރންސް ހުރީމަ އެއީ
ރިއަލިސްޓިކަލީ ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫ ވާނެ ކަމަށް ފެންނާތީވެ އެ ޔުޓިލިޓީސްތަކަކަށް ބޭސިކް ރައިޓްސްތަކަކަށް ވެފައި އެ
ކުއްލިއަކަށް ބަދަލު ވުން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް ޕްރޮޕޯސްކުރައްވަން އަސްލު ބޭނުންވަނީ ސެޕްގައި ހިމެނޭ
ޓައިމްލައިންސްއާ އެއް ގޮތަށް އެ ކޮންސިސްޓެންޓް ކުރެއްވުމަށް އޭތި ބައިންދަން އަސްލުގައި އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ބޭނުން ތިއަށް އެއްޗެއް ދަންނަވަން. މިއީ ކްލައިމެޓް އިމަރޖެންސީ ބިލެއްގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން
ކުރަމުން މި ދަނީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބޭނުންވަނީ 5 އަ ހަރުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެނަރޖީ ސެކްޓަ ރގައި
ބޮޑު ޓްރާންސްފޮމޭޝަނެއް އަންނަން. ހުރިހާ މެންބަރުންގެ ވެސް ވިސްނުންފުޅު ހުރީ އެހެން. ދެން އެކަމަށް
ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކާއި ހޯދަންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުން ދެން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައް. އެކަމަކު މި
ބަދަލު ނުގެނެސް ނެތް ވާކަށް އިނގޭތޯ. ދެން އެހެންވީމާ، ކޮ ންވީނިއަންސްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ގެންދެވެން
ނެތް ކަމަށް ބަޙުސްގައި މެންބަރުން ފާހަގަކު ރައްވާފައިވަނީ އިނގޭތޯ. ހުރިހާ މެންބަރުން ގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑު މި
ވާހަކަ މި ދަންނަވަނީ. މިހާރު މީގައި ދީފައި މި އިނދީ 5 އަހަރުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޖެ ހޭނެއޭ މިހާރު ހުރި
ތަންތަން ބަދަލުކުރަން. އަދި އަލަށް ވޯޓަ ރ އެންޑް ސެނިޓޭޝަން ޕްރޮޖެކްޓެއް ރަން ކުރަންޖެހޭނެ
އޮޕަރޭޓްކުރަންޖެ ހޭނީ ރިނިއުބަލް އެނަރޖީން. އެއީ ފުރާޅުގައި ސޯލާ ޕެނަލް ބެހެއްޓުން އިނގޭތޯ. ފުރާޅުގައި ސޯލާ
ޕެނަލް ނުބަހައްޓާ ދެން ފެނާއި ނަރުދަމާގެ އެޑްމިން ބިލްޑިންގއެއް ހުރެގެން ނުވާނެ އެއީ މިދަންނަވާ ވާހަކައަކީ.
އެއީ ދެން އެހާ އުނދަގޫ ދަތި ކަމަކަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް 5 އަހަރުގެ ތެރޭގައި އެއްކަމެއް ވެސް ނުކުރެވި
ހަމަ ބިޒްނަސް އޭޒް ޔޫޝުއަލް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނީ. އެހެންވީމާ، އެބައޮތްތޯ އެބްސޮލިއުޓްލީ ނޯ
މިއަށް ވިދާޅުވާނަންތޯ. ހަމަ ނުވާނެއޭ، ތިކަމެއް ނުކުރެވޭނެއޭ. އެގޮތަށް ވިދާޅުވެދެއްވަފާނަންތޯ ރެކޯޑުގައި.
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް ކައުންސެލް ފަޒީލާ އަޙުމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެބްސޮލިއުޓްލީ ނޯ އެހެނެއް ނޫން. ދެން އެކަމަކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މަސައްކަތްކުރަމުން މި ދަނީ ސެޕްގެ
ޓައިމްލައިންސްއަށްވީމަ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ރީ ވިޒިޓްކޮށް ލަންޖެހޭނީ. ޓެކްނިކަލީ ބޭފުޅުންނާ ވާހަކަދައްކާފައި
އަސްލުގައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނެތޭ ވަގުތެއް. އިތުރު ވަގުތެއް ދޭކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަސްދެއް ނުކުރަން. ޚާއްޞަކޮށް މި ރިޔާސަތު މިކަމުގައި. އެއީ
ސަބަބަކީ ވަރަށް ގިނަ ބަޙުސް އަޅުގަނޑުމެން މި މަޢު ޟޫޢުގައި ކޮށްފައި ވަރަށް ގިނަ ހަމަ ހިސާބުތައް
އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ޖަހާފައި ރާއްޖެއަށް ތެޔޮ އެތެރެކުރެވޭ ވަރާއި، އެންމެ ފަހުން އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގައި
މަޝްވަރާކުރިއިރު ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ދެއްވި ހިސާބުތަކަށް ބަލާއިރު ބިރު ގަންނަ ލެވަ ލަށް ކަންކަން ގޮއްސަ
އޮތީ އިނގޭތޯ. އެއް ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ސަބްސިޑީ. 500 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ތެޔޮ. ރޯގާއެއް ދިމާވެއްޖެއްޔާ ތެޔޮކޮޅު
އަންނާނެ ކަމުގެ ޝައްކު މަތީގައި އަޅުގަނޑުމެން ތިބެނީ. ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތް މިއަށްވުރެ އިތުބާރުހުރި

ގޮތަކަށް ހަކަތައިން އެބަ ރަންކުރަންޖެހޭ. ދެން އެބައޮތްތޯ އިތުރު ޗޮއިސްއެއް؟ އިތުރަށް މިއަށް ބަޙުސްކުރަންޖެހޭ
ކަމެއް އެބައޮތްތޯ؟
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް ކައުންސެލް ފަޒީލާ އަޙުމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެ މާއްދާ އެގޮތަށް ބޭންދެވުމަށް ރަނގަޅު ކަމަށް ފެނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ރަނގަޅު. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް ކައުންސެލް ފަޒީލާ އަޙުމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އޭގެ އިތުރުން 30 ވަނަ މާއްދާގައި އިންޓަރގްރޭޓެޑް ވޯޓާރ ރިސޯސަސް މެނޭޖްމަންޓް ކުރިއެރުވުމާއި
ބެހޭގޮތުން އޮތް މާއްދާ އިނގޭތޯ. ދެން އެ މާއްދާގައި މިހާރު މި ލިޔެވިފައި މިވަނީ 50 އިންސައްތަ ކަމުގައި
ހަދަންވާނެ ކަމަށް ދެއްތޯ؟ ދެން އޭގެ ޑީޓެއިލްސް އަފްޒަ ލް.
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރުމަންޓުގެ ޑިރެކްޓަރ އަފްޒަލް ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އެންވަޔަރަންމަންޓަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރީގައި ވެސް ޑިސްކަސްކުރިގޮތަށް މިއީ އެންވަޔަރަންމަންޓް
ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ މިހާރު ޓެކްނިކަލް ސެޓިފިކޭޝަންސްތަކުގައި މިހާރު ފާހަގަކުރަ އްވާފައި ވަނީ މި މަދުވެގެން
އިންޓަރގްރޭޓެޑް ވޯޓަރ ރިސޯސަސް މެނޭޖްމަންޓުގެ ސިސްޓަމަކަށް ދަންޏާމު 25% މި ބުނީ ކޭޓަރކުރަންޖެހޭނެ
ކަމަށް. ދެން މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެނަލައިސިސްކޮށްލިން މިހާރު އައި.ޑަބްލިއު.އާރުއިން އިންޓަރގްރޭޓެޑްކޮށްފައި
ހުރި ފެނުގެ ނިޒާމްސްތަކުގައި ހުރީ ކިހާވަރެއްތޯ. ގާތްގަނޑަކަށް އެވްރެޖްކޮށް އެބަ % 25 އަށް ވުރެ ކޭޓަ ރކުރޭ.
އެކަމަކު ގިނަ ރަށްތަކުގައި % 25 އިންސައްތައަށް ވެސް ކޭޓާރއެއް ނުކުރޭ. ބައެއް އެއްކަލަ ކްލައިމެޓް ޗޭންޖުގެ
ވެދާރ ޕެޓާރންސް ހުރި ގޮތުން އެބަ ސްޓޯރޭޖެއް ކޭޓަރއެއް ނުކުރޭ. ދެން މިއީ ކުރީގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ޕްރޮޕޯޒްކުރެއްވި ކަންނޭނގެ މިއީ އިންޑިވިޖުއަ ލް ހައުސް ހޯލްޑްސްތަކަށް އެގޮތަށް އިންޓަރގްރޭޓްކުރަން. ދެން އެކަ ހަލަ
މޮޑެލެއް ކު ރެވިއްޖެނަމަ މި ބުނި 50% އަށް ކޭޓަ ރކުރެވިދާނެ. އެކަމަކު މިހާރު އިން މޮޑެލްގެ ދަށުން މިއީ 50%
އިންސައްތައަކީ ތަންކޮޅެއް މަތީ ސީލިންގއެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވެނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިތާނގައި އެބަތިއްބެވި ތަޖުރިބާކާރުން އިނގޭތޯ. ހިންނަވަރުގެ ތަޖުރިބާ ވެސް ވިދާޅުވެދެއްވާ. ދެން އަދި މި ޔޫ.އެސް
އެއިޑު ޕްރޮޖެކްޓުން ހިންގި އެހެން ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ވެސް ތަޖުރިބާ ވިދާޅުވެދެއްވާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު
އެނގެން ބޭނުންވަނީ 50% ވާނެތޯ ނުވާނެތޯ އެއީ ހަމަ ނުކުރެވޭނެ ކަމެއްތޯ. އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ ގޮތް މިހާރު
މިއިނދީ ޖަހާފައި އިނގޭތޯ. މި ފެން ބޮޑުވުން ވެސް އެހާ ބޮޑު. ދެން ފީލްޑް ވޯޓަރ ޕަންޕުކުރުމުގެ ޚަރަދު އެހާ
ބޮޑު. ފެން ލީޓަރެއްގެ އަގު އެ ހާ ބޮޑު. ދެން ނެޓްވޯ ކެއް އަޅާފައި ފުރާޅުތަކުން ފެން ގެންގޮ ސް މި ގެންގޮއްސިއްޔާ
ޕަންޕިންގް އާއި ފިލްޓްރޭޝަނާ މި ހުރިހާ ކަމެއްގެ ޚަރަދު ކުޑަވާނެ ނޫންތޯ. މިތާނގައި އެބަތިއްބެވި ވަރަށް ބޮޑެތި
ތަޖުރިބާކާރުން. ރާއްޖޭގައި މި ރޮނގުގައި އޮތޯރިޓީސް އެބަ ތިއްބެވި. އަޅުގަނޑު ބޭނުން އެންވަޔަރަންމަންޓް
މިނިސްޓްރީން އެ ވިދާޅުވާ އެއްޗަކަށް އެކްސްޕާ ރޓް އޮޕީނިއަނެއް. އަޅުގަނޑު ނަން އިއްވާނީ. ދެން އެހެންނޫނީ
އަވަހަށް ދެން ވޮލަންޓިއަރ ކުރެއްވިއްޔާ ރަނގަޅުވާނީ. ބާރީ.
ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން ބޭފުޅަކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުގެ ބައެއް ތަޖުރިބާ އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، ދަންނަވައިލާނަން. މިހާރު ވާރޭފެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި
ލިބެނީ ފުރާޅުގެ ޒަރީޢާއިން. މަގުމަތިން ވެސް ނެގިދާނެ. ދެން އެކި ގޮތްގޮތަށް ޓް ރީޓްކުރެވިދާނެ. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ކުރާ ގޮތަށްވު ރެ މާ ރަނގަޅަށް ކުރެވިދާނެއޭ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ. އެއީ މަގުމަތިން
އަޅުގަނޑުމެން މި އެއްކޮށްލާފައި ބޭރަށް ކަނޑަށް މާލެއިން ވެސް މި ބޭރުކޮށްލާ ބީދައިން ހަމަ ބައެއް ރަށްރަށުން
ވެސް އެބަ ބޭރުކުރަން. އެ ހަމަ އެގޮތަށް ނުކޮށްވާނެ ގޮތް. ދެން ހަމަ ފަންސާހޭ ވަކިން ހަމަ ސީދާ އަދަދެއް އެހެން
ބުނުމަކީ ފަހަރެއްގައި ރަނގަޅު ކަމަކަށް ނުވެދާނެ. އެއީ އިނޮވޭޝަނާއި މި ކުރިއެރުން ހޯދަންޏާމު ފަހަރެއްގައި 60
ވެސް ލިބިދާނެ. އެހެންނޫންތޯ؟ އަދި އެއަށްވުރެ ދަށް ވެސް ވެދާނެ. އެހެންވީމާ، މީގައި ބޭނުންވާ ގޮތަކީ
އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަރަން އިނޮވޭޝަނާއި އެއްކަ ލަ އީޖާދީ ގޮތަށް އެކަހަ ލަ ކަންކަމަށް ފުރުޞަތު ދެވޭގޮތަކަށް އޭގެ
ޢިބާރާތް ބައްޓަންކޮށްފައި ބޭންދުމޭ އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝަހީ. މިއީ އަޅުގަނޑަށް ވިސްނުން ގޮތް ރަނގަޅިއްޔާ ރާއްޖޭގައި ހުންނެވި އެންމެ ތަޖުރިބާކާރު ވޯޓާރ އެންޑް
ސެނިޓޭޝަން އިންޖިނިއަރު ބާރީ އެ ދެއްކެވި ވާހަކައާ އަދި ޕްރޮޖެކްޓްތައް ހިންގެވުމުގައި އެންމެ ތަޖުރިބާކާރު އެއް
ބޭފުޅަކު ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަ ޝަހީ އެ ދެ އްވި މަޢުލޫމާތުގެ އަލީގައި ދަށްވެގެން 50% ކަމަށް މީގައި
އޮތުން އެންމެ ރަނގަޅު ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް މި ދޭހަވެ ފުރާޅު ލިބެންޏާ، ފުރާޅުތައް ލިބޭ ކަމަށްވަންޏާ އިނގޭތޯ.
ދެން ފުރާޅުތައް ހޯދުމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އޭ ގެން އެ އްޗެއްދޭ ގޮތަކަށް މިގޭ ފުރާޅުން

ފެން ނަގަންޏާ ކޮންމެވެސް މީޓަރެއް ބެހެއްޓިފައި އެގޭ ފުރާޅުން ސަޕްލައިކުރި ފެނަށް ކޮންމެވެސް ލުޔެއް ބިލުގެ
ތެރެއިން ނަމަވެސް ލިބޭ ކަހަލަ އެރޭންޖުމަންޓެއް ހެދޭނެ ކަމަށް މި ބަޙުސް މަރުޙަ ލާގައި ވާހަކަދެކެވިފައި އޮތީ
އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ދަށްވެގެން % 50 އިނދެއްޖެއްޔާ އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީން އިޢުތިރާޟުކުރައްވާނެތޯ؟
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރުމަންޓްގެ ޑިރެ ކްޓަރ އަފްޒަލް ޙުސައިން ވާހަ ކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޕޯޒްކުރަނީ އަސްލު މި ޗެޕްޓަރގައި ވެސް ބޭސިކް ޓައިޓް ލްގައި ވެސް މި އިންނަނީ
އިންޓަރގްރޭޓެޑް ވޯޓާރ ރިސޯސް މެނޭޖްމަންޓް. ދެން ބާރީ ވެސް ފާހަގަކޮށްލެއް ވި ގޮތަށް އަސްލު މީގައި
ސްޕެސިފިކްކޮށް މިހާރު މި މާއްދާގައި ފާހަގަކުރައްވާފައި މިވަނީ ވާރޭފެން އެކަނި. ދެން އެހެންވީމާ، އިންޓަރގްރޭޓެޑް
ވޯޓަރ ރިސޯސް މެނޭޖްމަންޓް އޭޒް އަ ހޮލިސްޓި ކް އެޕްރޯޗަކަށް ބަލަންޏާމު އަޅުގަނޑު ބާ ރީ ވެސް މި ބުނީ އެ
ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް މިސާލަކަށް އެހެން ރިސޯސަސްތައް މި ބުނީ ޓެޕް އިން ކުރެވިއްޖެނަމަ އެ އަޅުގަނޑުމެން
މިހާރު ފާހަގަކޮށްފައި އިން % 50 މި ބުނީ އެޗްވީކުރެވިދާނެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ބެކްގްރައުންޑަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން. % އައިސް އެހެރީ އެޖެންޑާ 19 އިން އިނގޭތޯ. އެޖެންޑާ 19
ގައި ރައްޔިތުން ގާތުގަ އި އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކި އަދަދުތައް އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ހަމަ ތެދަށް ވާހަކަދައްކާ ބައެއް.
ރައްޔިތުންގެ ކައިރީގައި އެއް ޕަސެންޓް ކިޔާފައި ކޮމިޓީގައި އަނެއް ޕަސެންޓް ކިޔާފައި އެހެނެއް ނޫޅޭނެ. އެއްވެސް
ފަރާތަކުން ނެތް މި އަދަދަށް ޗެލެންޖްކޮށްފައި މިއަދާ ހަމައަކަށް އިނގޭތޯ. އެއްވެސް ފަރާތަ ކުން މި ކޮމިޓީގައި މިއަދު
މި ދެއްކެވޭ ވާހަކައިގެ ހަމަ ވަރަށް ޒަމާންވެއްޖެ ގާތްގަނޑަކަށް ދޮޅު އަހަރެއްވެއްޖެ އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން
ދައްކަމުންދާތާ. އެއްވެސް ޓެކްނިކަލް ބޭފުޅަކު މި ތަޖުރިބާކާ ރު މި ޗެލަންޖު ކުރައްވާފައެއް ނެތް އެޖެންޑާ 19 ގައި
ޗާޕުކޮށްފައި އެހެރި އަދަދުތައް މި އިނގޭތޯ. 50 އިންސައްތައަށް ހަދާނަމޭ އަޅުގަނޑުމެން ބުނެފައި އޮތީ. ދެން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު އޮތީ އެކަން އެހެންވޭތޯ މަސައްކަތްކުރުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންވީމާ، މިކަން
؟
މިހެން އޮތުން އެންމެ ރަނގަޅުތޯ
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް ކައުންސެލް ފަޒީލާ އަޙުމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަނޑުމެން ދެންމެ މި ތަޖުރިބާކާރުން ވެސް މި ފާހަގަކުރެއްވިހެން އަސްލުގައި ފުރާޅުތައް ލިބުމުގެ
ދަތިކަމާއި ދެން އަދި އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް މިހާރު ރިނިއުބަލަށްދާން ގަސްދު، މި ޓާގެޓު ހިފާފައި ހުރިއިރުގައި
އަސްލުގައި ސޯލަރ މި ފުރާޅުތަކުގައި ޖަހާ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ ދެއްތޯ. ދެން ދާއިރުގައި އަނެއްކާ

ފުރާޅުތަކުގެ އެވެއި ލަބިލިޓީސް ލިބުން ދަތިވާނެ. ދެން އެކަމަކު ވެސް މިދެންނެވިހެން އިތުރު މެކޭނިޒަމްސްތައް
ލައިގެން 50% އަށް، މަދުވެގެން ދަށްވެގެން 50% އަށް ރީޗްވުމުގައި ދެން މައްސަލަ އުޅެނީ...
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓްގެ ވޯޓާރ އެންޑް ސެނިޓޭޖް ޑިޕާރޓްމަންޓުގެ ޑިރެކްޓަރ އަފްޒަލް ޙުސައިން
ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
ވާރޭފެން އެގޮތަށް ނޫން. އެހެނިހެން މި ބުނީ ޤުދުރަތީ އެހެނިހެން ފެނުގެ ވަސީލަތްތައް މިސާލަކަށް ބޭނުންކޮށްގެން
ކިހިނެއްތޯ ތި ބޭފުޅުން އެކަހަލަ ގޮތަކަށް. ރެއިން ވޯޓަރ އެކަހަލަ ގޮތަކަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެ ވެސް ވާރޭ ފެނެއް ނޫންތޯ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓުގެ އެސިސްޓެންޓް ލީގަލް ކައުންސެލް ފަޒީލާ އަޙުމަދު ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު ޓެކްނޮލަޖީސް ބޭނުންކޮށްގެން މަދުވެގެން % 50 އަ ށް ދިއުން އެންމެ ރަނގަޅު ކަމަށް. ޖެނެރަލީ ފެނާއި
ނަރުދަމާގެ ބިލަށް އޮތް ކޮމެންޓެއް ނޫން ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ހުށަހަޅާފައި އޮތް ޔުޓިލިޓީސް ރެގިއުލޭޓަރީ
އޮތޯރީޓީގެ ގާނޫނު ހުށަހަޅާފައި އޮތީމަ އަސްލުގައި ބައެއް ކަހަލަކަހަލަ ޖެނެރަލް މާއްދާތައް ގެނައުމުގަޔާއި
އިމްޕްލިމެންޓްކުރުމުގައި އަސްލު އެ ބިލު ކުރިން ފާސްވެއްޖެ ނަމަ އަސްލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަސޭހަތަކެއް އަންނާނެ
ކަމަށް ބެލެވޭތީ އެ ވާހަކަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބައްލަވާ ހަމަ ފޮނުއްވި ތަރުތީބުން މި ދަނީ އިނގޭތޯ. ފުރަތަމަ މި އައީ ބިސް. އޭގެފަހުން ކުކުޅު މި އައީ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތި ކަން ފާހަގަވެއްޖެ ފުރަތަމަ އަންނަން ޖެހެނީ ކުކުޅުކަން.
މިހާރު ޔުޓިލިޓީ ރެގިއުލޭޓްރީ ބިލު އައީ ފެނުގެ ބިލުގެ ވެސް ފަހުން ކަރަންޓު ބިލުގެ ވެސް ފަހުން. ދެން
އަޅުގަނޑުމެން އެބަ މަސައްކަތްކު ރަން މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ދަންނަވައިގެން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ތަ ރުތީބުކުރެވޭތޯ؟
އެކަމަކު އަންނަ ތަރުތީބުން މަޖިލީހުގައި އެޖެންޑާކުރެވުމުންދަނީ. ދެން މި ދެ ބިލު އޮތްގޮތުން ވަރަށް ބޮޑެތި
ދަތިތަކެއް އެބަހުރި. ޔުޓިލިޓީ ރެގިއުލޭޓްރީ އޮތޯރިޓީ ބިލުގައި ވެސް އެބަހުރި ކުރަންވީ ހުރިހާ ކަމެއް. މީގައި ވެސް
އެބަހުރި ކުރަންވީ ހުރިހާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ މަސައްކަތްކުރަން އެކަން ޙައްލުވޭތޯ. ދެން އިތުރު
ކޮމެންޓެއް ނެތިއްޔާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޕްލޭނިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރަށް.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް ޝަނާ ފާ ރޫޤް
ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަކީ ޝާނާ އިނގޭތޯ. މިވަގުތު އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރަނީ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްގެ
ހައިސިއްޔަތުން. ދެން ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމެންޓު މިހިރީ މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ މިނިސްޓްރީ ކަނޑައަޅާފައި
އިނގޭތޯ. މިނިސްޓްރީއަކަށް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓަށް އެ ބިލު ދާނެ .
އެހެންނަމަވެސް، މިނިސްޓްރީ ޑިފައިންކުރުމުގައި އެބަ އެ ދަންނަވާ ތަންފީޛީ އިދާރާ، ދެން ތަންފީޛު މިހާރު ހުރިހާ
ފެނާއި ނަރުދަމާގެ މަޝްރޫޢުތައް ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއެއްގެ ގޮތުގައި މި އިންނަނީ ނޭޝަނަލް ޕް ލޭނިންގ
މިނިސްޓްރީ. އެހެންވީމާ، އެ ފުށުއެރުން އިނދެދާނެތީ އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ރަނގަޅުކޮށްލަން ބެލި ކަންނޭނގެ އޭރު.
އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅަނީ އެއީ އަނެއް ބޮޑަށް ޕޮލިސީ ސައިޑް މިހާރު އެންވަޔަރަންމަންޓަށް މި އިންނަނީ. އެހެންވީމާ،
ތަންފީޛީ އިދާރާއެއް ގޮތުގައި އެ އޮންނަ މުއައްސަސާ އަކީ އަދި ވަކި މުއައްސަސާއަކަށްވާތީ އެ އަދި އެހެން ކަމެއް
އެހެން ބަދަލެއް ވެސް އައިސްދާނެ އިނީޝިއަ ލީ ދެއްތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝަނާ ވިދާޅުވެ ދެއްވާ ޞަފްޙާ ނަންބަރާ އެ އަސްލު ލެންގުއޭޖަށް ގެންނަވަން ބޭނުންވާ ބަދަލު ހަމަ ސާފުކޮށް.
އަޅުގަނޑުމެން 26 ގައި ބިލު ނިންމާފައި މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑުމެން ސަބްމިޓުކުރާނަން.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް ޝަނާ ފާރޫޤް
ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުގެ ލޯޔަރ ސައިޑުން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދަންނަވަންތޯ ވަރަށް ބޮޑަށް މަޢާފުކުރައްވާތި މައިކް އިހަށް ވަގުތީ ގޮތުން ކަނޑާލަދެއްވާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރިހާ
ވާހަކަތަކެއް ރެކޯޑުވާނެ. ދެން މިހާރު އެކޮޅުން ވާހަކަ ދެއްކެވީމަ އެ ރެކޯޑެއް އަޅުގަނޑުމެން އަތުގައި ނީންނާނެ.
ކޮބައިތޯ އޭގެ ޙައްލަކީ؟ އެ ބޯޑު އެއްކައިރިކޮށްލައްވާފައި މައިކަށް ވާހަކަދައްކަވަން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ލީގަލް އޮފިސަރ ސާޖިދާ ޒާހިރު
ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެންމެ ފާހަގަކުރެއްވި 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ހ) ގައި ފާހަގަކުރައްވާފައި މި އިންނަނީ މިނިސްޓްރީ އަދި
މިނިސްޓަރ މާނަކޮށްފައި އިންއިރު ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ސިޔާސަތު ތަންފީޛުކުރުމުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު އެއިރެއްގައި
ހަވާލުކޮށްފައިވާ ވުޒާރާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ އެ ތަންފީޛު ކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ
ދައުރެއް ވެސް ހިމެނޭތީ އޭގެ ޢިބާރާތްކުރުން ކުޑަކޮށް ބަދަލުކޮށްލީމަ ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް ފެނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިބާރާތްކުރުމުގައި ގެންނަންވާ ބަދަލު ވިދާޅުވެދެއްވަބައްލަވާ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ލީގަލް އޮފިސަރ ސާޖިދާ ޒާހިރު
ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޛު ކުރާ ވުޒާރާގެ ބަދަލުގައި ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައަޅާ ވުޒާރާކަމުގައި ލިޔުނީމަ އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ އެބައި ރަނގަޅުވެގެންދާނެހެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ތި ވިދާޅުވަނީ މިނިސްޓްރީ ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅުމަށް
އެއިރެއްގައި ހަވާލުކޮށްފައިވާ ވުޒާރާއަށެވެ. އެހެންތޯ؟ އޭރުން ދެން ކިހިނެއްތޯ ވާނީ ތަންފީޛުކުރާ ބައި.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް ޝަނާ ފާރޫޤް
ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ތަންފީޛުކުރުމުގައި ދެ ކަމެއް އާދޭ ދެއްތޯ. މިސާލަކަށް އޮތޯރިޓީއަކަށް އެބަ ހަވާލުކުރެވޭ ހުރިހާ
ޕްރޮސެސްތަކެއް އެ ތަންފީޛު ކުރަން. އެހެންވީމާ، އަލްޓިމޭޓުލީ އެ އޮތޯރީޓީއަށް ދެވޭ ރައިޓްސްތަކެއް. ދެން ހަމަ އޭގެ
އިތުރަށް އެހެން ވުޒާރާތަކަށް ވެސް އެބަ ހަވާލުކުރެވޭ. މިސާލަކަށް ކައުންސިލުތަކަށް ވެސް އެ ޒިންމާތަކެއް އާދޭ.
އިމްޕްލިމެންޓޭޝަން ސައިޑް މި އަންނަނީ އެއިރެއްގައި ދެން ކަނޑައަޅާ ވުޒާރާއަކަށް މިސާލަކަށް މިހާރު
އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީއަށް ފެނާއި ނަރުދަމާ މި އިންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން މި ތަންފީޛުކުރުން މި ޢިބާ ރާތް

އިނދެއްޖިއްޔާމު ފަހަރުގައި މައްސަލަތަކެއް އައިސްދާނެ. އެ އަލްޓިމޭޓްލީ މި ގާނޫނުގެ ބެލެނި ވެރިޔަކަށްވަނީ
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓް. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފުރަތަމަ ފާހަގަކުރިކަން. ދެން
ދެވަނައަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ، ދެވަނަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަނީ މާއްދާ 9 އެއްގެ (ނ). 9 އެއްގެ (ނ) ގައި
ބަޔާންކުރަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއްގައި، އެ ރަށަކާ އެކަށީގެންވާ ފެނާއި ނަރުދަމާ ނިޒާމެއް
މި ގާނޫނުއަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ ގިނަވަގެން 5 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ގާއިމުކޮށް ހިންގޭނެ އިންތިޒާމުތައް
ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ހަމަޖައްސައިދޭން. މީގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ވެސް ފައިވް އިޔަރ
ސްޓްރެޓެޖިކް އެކްޝަން ޕްލޭންގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ހުރިހާ ރަށެއްގައި އެހެރީ އިޢުލާންކުރެވިފަ.
ދެން އެހެންނަމަވެސް، މި މާއްދާ މިހެން އޮވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާމު މިސާލަކަށް ރަށަކަށް އިތުރުކުރެވޭ ބައިތައް
އެހެންނޫންތޯ. މިސާލަކަށް މިހާރު ވެސް އެބަހުރި ވަރަށް ގިނަ ބިންތައް ހިއްކާފަ. އެ ހިއްކި ބިންތަކަށް އަދި
އާބާދުވަމުންދާ މިންވަރަކުން އަޅުގަނޑުމެން ނެޓް ވޯރކްތައް އިތުރުކުރަމުން މި ދަނީ. އެހެން ވެއްޖިއްޔާމު މި ޕާރ
ވިއުގެ ތެރެއަށް އެބަ ފޯލްވޭ، މި ފައިވް އިޔަރސް ޕަރ ވިއުގެ ތެރެއަށް އެބަ ފޯލްވޭ އެ ތަންތަނަށް ވެސް ފެނާއި
ނަރުދަމާ އެޅުން. އެހެންވީމާ، ބްރޯޑަރ ޕް ރޮސްޕެކްޓިވަކުން ފައިވް އިޔަރސް އަންޑަސްޓޭންޑިންގ 5 އަހަރުގެ
ތެރޭގައި އަސްލުގައި ސަރުކާރުގެ ވަޢުދުގައި އެބައޮވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ ވަޢުދާ އެއްގޮތަށް މިހާރު އެހެރީ
ހުރިހާ ރަށެއްގެ ފެނާއި ނަރުދަމާ ކޮންމެވެސް އެއް މަރުޙަލާއެއްގެ ތެރޭގައި މިހާ ރު ހިނގަމުންދާނެ. އެހެންވީމާ، މިއީ
އަބަދަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮންނާނެ ގާނޫނަކަށް ވާއިރުގައި ފައިވް އިޔަރ ރިމޫވްކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެން
ޕްރޮޕޯސްކުރަނީ އޭގެ ބަދަލުގައި އަބަދު ވެސް އެ ކަށަވަރު ކުރެވިގެންދާންވާނެ އެއްވެސް ސަރަޙައްދެއްގައި އަލަށް
އާބާދުވާ ސަރަޙައްދެއް ވިޔަސް ވެސް އެ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ އެ ނެޓު ވޯރކް ހަމަ އެ ތަން އެ އާބާދުވާއިރުގައި އެ
ބަޔަކަށް ފޯރުކޮށްދެވިފައި އޮންނާނެ މެކޭނިޒަމެއް އޮތުން. މި ޕްރިންސިޕަލް އަންޑަސްޓޭންޑްވޭ. ޕްރިންސިޕަލަ ކީ މިހާރު
ހަމަ ނެތް އެއްވެސް ރަށެއްގައި ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެ ކަމުގެ އެ ޕްރިންސިޕަލް ދެއްތޯ. އެއީ އެކަމަކު މިހާރު އެހެރީ
އޯލްރެޑީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ އިޢުލާންކުރެވިފަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއީ ހަމަ ސަރުކާރުން ޕްރޮޕޯސްކު ރެއްވި ލެންގުއޭޖް އޭގެ ޒާތުގައި އެއްވެސް ބަދަލެއް އެއްވެސް އުނިއިތުރެއް
ގެނައުމަކާ ނުލައި އޮތް މާއްދާއެއް އެ މާއްދާއަކީ. އެ ހަމަ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ތި ވިދާޅުވަނީ މުޅިން އެހެން
ގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ކުޑަކޮށް އެބަ ދަތިވޭ އޭގައި އިނގޭތޯ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލެއް ގެނައި
މާއްދާއެއް ނޫން އިނގޭތޯ. ދެން އެހެންވީމާ، އަދި އިތުރަށް ކޮ މްޕްލިކޭޓު މިވަނީ.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް ޝަނާ ފާރޫޤް
ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ ހައިސިއްޔަތުން ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު އިޝޫއެއް އެއީ. ހަމަ މިހާރު
ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ފޯރުކޮށްދެން މިސާލަކަށް އަލަށް ބިން ހިއްކާފައި ހުރި ތަންތަނުގައި އަލަށް އާބާދުވާ
ކޮމިއުނިޓީސްތަކަށް. އެހެންވީމާ، ނެޓް ވޯރކްތައް އެކްސްޓެންޑުކުރަން އޮންނަ ރެސްޓްރިކްޝަނެއްތޯ ނޫނީ މިބުނީ
އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޖެހިދާނެ މައްސަލައެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކު ރެވޭތީ ދެން އިތުރު ޗޭންޖެއް ގެންނަ
ކަމަށް ވަންޏާ ވެސް އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮލީގްސް އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީން
ފާހަގަކުރައްވައިފި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ނޯޓުކޮށްލަން ބޭނުންވޭ ޓްވެންޓީ ފޯ، އެ 3 މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް
ސްޓޯރޭޖު ބަލަ ހައްޓަން. ދެން އޭގަ އި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ހަމަ މިހާރު އެގްޒިސްޓިންގ ރަށްރަށުގައި ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ލޭންޑަރ ލޮކޭޝަން ހަދާއިރުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ޑިފިކަލްޓީސް އެބައާދޭ. އެހެންވީމާ، އެއަށް ބަލާފައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ ވަކި މިންގަނޑެއް މިހާރު އޮންނަނީ 7 ދުވަހުގެ ބޯޑު ސެކިއުރިޓީއެއް އޮންނަ.
އެހެންވީމާ، އެ 7 ދުވަހުގެ މިންގަނޑަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ހުރި ޑިޒައިންތައް ހެދެމުން އެ ދަނީ. ދެން
މީގައި އެންޝުއަރ ކުރަން އެންމެ ބޮޑަށް ބޭނުންވަނީ ކްލީން ވޯޓަރ އެ އަލްޓިމޭޓްލީ އޭގެ 3 މަސް ދުވަސްވަންދެ ކަ
ސްޓޯރޭޖެއް ބަހައްޓާފައި އޭތި ބޭނުންނުކޮށް އެ އަބަދު ވެސް ރިނިއު ކުރެވޭ އެއްޗެއް ގޮތުގައި އަސްލު ހުރުން. މިހާރު
އާރު.ޑަބްލިއު.އާރު ސިސްޓަމް ބެހެއްޓިގެން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ސިސްޓަމްސްގެ ތެރެއިން އެންޝުއަރ އެބަ
ކުރެވޭ، ކުރެވެންޖެހޭ އޮޕަރޭޓަރސް އަބަދު ވެސް އެ ރަށަކަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށް މި އަދަދަށް އެބަ ހުރޭތޯ.
އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އަސްލު ބޭނުންވަނީ. ރާދަރ ދޭން މީގަ އި ހަމަ 3 މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތައް ފެން
ރައްކާކުރުން އޮންނަން ޖެހޭނޭ ބުނުމުގެ ބަދަލުގައި އިނގޭތޯ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަ ރަންމަންޓް ޕަރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީ އަޖްވަދު މުސް ޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޖުވަދު އިނގޭތޯ އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީގެ ޕީ.އެސް ވާހަކަދައްކަނީ. ދެންމެ އެ ރެއިޒްކުރެވުނު
ޕޮއިންޓުގައި އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ އަސްލު މި ބިލުގައި އެ ތަންފީޛު އެ މާނަކުރެވިފައި އެ އޮންނަނީ ބޮޑަށް
ފެނާއި ނަރުދަމާގެ އަސާސީ ޚިދުމަތް ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން އެކަން ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާ. ދެން މެންޑޭޓު
ވައިސް އޭގައި ވެސް ފުށުއެރުމެއް ނެތް ކަންނޭނގެ. މިސާލަކަށް އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީގެ މެންޑޭޓުގައި
އެބައޮތް ފެނާއި ނަރުދަމާގެ މި ސިޔާސަތު ތަންފީޛުކުރުމާއި ފެނާއި ނަރުދަމާގެ މި ސްޓްރެޓެޖިކް އެކްޝަން ޕްލޭނެއް
ހަދައި ޕްލޭނާ އެއްގޮތަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި އަދި އެ ދާއިރާގެ ކަންތައްތައް ރެގިއުލޭޓުކުރުން މި އޮތީ
އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީއަށް. ދެން ޕްލޭނިންގ މިނިސްޓްރީގެ ދައުރަކީ އެ ވިދާޅުވިހެން އިންފްރާސްޓްރަކް ޗަރ

ބިލްޑްކުރުން މި އޮންނަނީ އެ ބޭފުޅުންގެ މެންޑޭޓުގެ ދަށަށް. އެކަމަކު ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތަށް ބަލާއިރު
ޕްރޮޖެކްޓެއް އިމްޕްލިމަންޓްކުރަން މި ދެނީ 1 އަހަރު ނޫނީ ވަން އެންޑް ހާފް އިޔަރސް ތެ ރޭގައި ޕްރޮޖެކްޓު އެބަ
ނިމޭ އިނގޭތޯ. މުޅި ލައިފް ޓައިމްގައި އެ ރައްޔިތުން އެ ރަށެއްގައި ދިރިއުޅޭހާ ދުވަހަކު އެ ރަށްށް ޚިދުމަތް
އެންޝުއަރކޮށް އެކަމުގެ ޖަވާބުދާރީވެ އެކަންތައްތައް ކުރަން މި ޖެހެނީ އެންވަޔަރަންމަންޓު މިނިސްޓްރީން. ވީމާ،
ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތަންފީޛު އެ މާނަކޮށްފައި އެ އޮތީ ހަމަ ރަނގަޅަށް ކަންނޭނގެ. އޭގައި ނެތް
ކަންނޭނގެ ފުށުއެރުމެއް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، މިހާރު ތި ވިދާޅުވަނީ މިހާރު އޮތްގޮތަށް އެ ބަހުރުވަ ދަމަހައްޓަން ދެއްތޯ. ޕްލޭނިންގ މިނިސްޓްރީގެ
އެހެން ކޮމެންޓެއް ނެތިއްޔާ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއަށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ޗްފީ ފައިނޭންޝަލް ބަޖެޓު އެގްޒެކްޓިވް އަޙްމަދު ސަރުވަޝް އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަކީ ސަރުވަޝް، ޗްފީ ފައިނޭންޝަލް ބަޖެޓު އެގްޒެކްޓިވް. އެހެންވީމާ، ފިނޭންސް
މިނިސްޓްރީން ވެސް މިހާރުވާނީ ކޮމެންޓްތައް ލިޔުމުން ފޮނުވާފަ. މުހިންމު ކޮމެންޓުތަކަށް އަޅުގަނޑު ފޯކަސްކުރާނަން.
ދެން ހުރި ކޮމެންޓްސްތައް ވަގުތު ސަލާމަތްކުރުމުގެ ގޮތުން ލިޔެފައި އޮންނަ ޑްރާފްޓުން ގެންދާ ގޮތަށް. ފުރަތަމަ
ކަމަކަށް މި ބިލާ އެކީގައި އައު މުއައްސަސާއެއް އުފެދޭނެހެން އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އެއީ ޔުޓިލިޓީ
ރެގިއުލޭޓްރީ އޮތޯރިޓީ. މި އޮތޯރިޓީ އާއި މިހާރު އެނަރޖީ އޮތޯރިޓީއެއް ވެސް އެބައޮވޭ. އެހެންވީމާ، މި ގުޅެނީ
ކިހާވަރަކަށްތޯ؟ އައު އޮތޯރިޓީއެއްތޯ މި އުފެދެނީ އަދި މިހާރު ރެގިއުލޭޓްރީ ފަންކްޝަން އަދާކުރުމުގައި މި ކިހިނެއްތޯ
މިކަން އޮންނަނީ. އެކަން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރިޢާޔަތްކުރުން މުހިންމު ކަންނޭނގެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ކުރިއަށް ދާނަން. އޭރުން އެ ސުވާލު ދިޔައީތާ. އެނަރޖީ އޮތޯރިޓީން މި ބަދަލުވަނީ އަ އު
ހެދުމެއްގައި އައު މުއައްސަސާއަކަށް. އެހެންވީމާ، އެ އިޝޫ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެބަ
ހައްލުވޭހެން.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ޗްފީ ފައިނޭންޝަލް ބަޖެޓު އެގްޒެކްޓިވް އަޙްމަދު ސަރުވަޝް އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، މިއަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެނަރޖީ އޮތޯރިޓީ އެ ބަދަލުވާކަން އެ ފާހަގަވެފައި އޮތުން. އެހެންވީމާ، އެ
ޕޮއިންޓު އެންމެ ރަނގަޅު. ދެން ދެވަނަ ކަމަކަށް ސަބްސިޑީ ދޭނެ ގޮތްތަކެއް ކަނޑައެޅުން މި އޮތީ ވެސް
އޮތޯރިޓީއަށް މި މަތިކޮށްފަ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ސީދާ ފިނޭންސް މިނިސްޓަރަށްހެން ސަބްސިޑީއާ ގުޅޭގޮތުން އެންމެ
ފަހުގެ ނިންމުން ނިންމުމުގެ ބާރު. މާއްދާއަކީ 13 .13 ގެ (ޔ). އޭގައި މި އޮތީ މިހާރު ސަބްސިޑީ ދޭނެ ގޮތްތަކާއި
އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުން އޮތޯރިޓީގެ ޒިންމާއެއްގެ ގޮތުގައި. ދެން އޭގަ އި ފިނޭންސް މިނިސްޓްރުގެ ރޯލެއް މިވަގުތަކު
ބިލަކުން ފާހަގަ ވާކަށް ނެތް. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ސަބްސިޑީގެ ޕްރޮޕޯޒަލް އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅިދާނެހެން. ދެން އޭގެ
ގޮތެއް ނިންމުން އެއީ ސަރުކާރު އަދި ފިނޭންސް މިނިސްޓަރުގެ ޕަރވިއުގެ ދަށުން ހިނގަންޖެހޭ ގޮތަކަށް
އޮންނަންވާނީ. ދެން 10 ވަނަ މާއްދާގެ މި (ތ). އޭގައި މި ދަންނަވާފައި މި އޮތީ އެކްސްކްލޫސިވްކޮށް މި ވަކި
ފަރާތަކަށް ޚިދުމަތް ދިނުމާއި އެކަހަލަ ކަންތައް. އެކަހަލަ މޮނަޕޮލީއެއް ދޭ ކަހަލަ ވިސްނުމެއް މި ބިލުގައި މި އޮތީ .
ދެން އޭގެ ބަދަލުގައި މި ކޮމްޕެޓިޝަނަށް މަގުފަހިވާ ގޮތަށް އަދި މި ކްރިއޭޓިވް ޑިސްޓްރަކްޝަން އަދި ނިއު
ޓެކްނޮލަޖީ އިނޮވޭޝަންގެ ވާހަކަ ވެސް ދެކެވިއްޖެ މި ކޮމިޓީ ތެރޭ. އެހެންވިމާ، އިނޮވޭޝަނަށް މަގުފަހިވާ ގޮތަށް މި
ބިލު ބައްޓަން ވެފައި އޮތުން ވަރަށް މުހިންމު ކަންނޭނގެ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެހެން މިހާރު މި ދޭ އުސޫލުން ފެނާއި
ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތްތައް ތާއަބަދު އޮންނާނެ ކަމަށް ވެސް މި ބަލައިގެން ނުވާނެ. އެއީ ކަރަންޓު ވެސް މިސާލަކަށް
ހަމަ ނަރު ގުޅައިގެން ވެސް އެބަ ދެވޭ ފަހުން ހަމަ އިޔާދަކުރަނިވި ހަކަތަ ވެސް އެކިއެކި ފޯމްފޯމްގައި އެބައާދޭ.
އެހެންވީމާ، މި ފެނާއި ނަރުދަމާގެ މަޝްރޫޢުތައް ވެސް އެހެން ސޮލިއުޝަންސްތަކެއް ވެސް އައުން އެކަށީގެންވޭ.
އެހެންވީމާ، އެ ސޮލިއުޝަން ހެޔު އަގެއްގައި ދެވޭ މެކޭނިޒަމް އެހެން ބަޔަކު ގެންނަ ކަމަށް ވަންޏާމުން އެ ރައިޓް
އޮންނަންވާނެ އެ މާކެޓަށް ނިކުމެ އެ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ. އެއީ އަދި ފެނާއި ނަރުދަމާ ޚިދުމަތް ދޭ ބަޔަކު އެތާ ރަށުގައި
ތިބި ކަމުގައި ވީނަމަވެސް. އެ ހެންވީމާ، އެހެން ސޮލިއުޝަނެ އް ލޯ ކޮސްޓްގައި ދެވޭ ކަމަށްވަންޏާ އެކަން ފަހިވާގޮތަށް
ބޭއްވުން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، ސީދާ އެކްސްކްލޫސިވިޓީ ދިނުން އެ ލޭންގުއޭޖް އެގޮތަށް މި ބިލުގެ
ތެރެއަށް ނުގެނައުން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅަނީ. ދެފަރާތަކުން ވަކިން ޚިދުމަތް ދޭ ވާހަކަ ވެސް އެބައިން. ދެން ސީދާ
ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތަ ކުން ލައިސެންސް ޚިދުމަތް ދިނުމާއި އެހިސާބުން އޭތި ނިންމާލީމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެ
ފަންކްޝަން އަދާކުރެވޭހެން އިނގޭތޯ. އެ ލައިސެންސް ދިނުމަކީ ދެން އޮތޯރިޓީން ކުރާކަމެއް. އޮތޯރިޓީން ކުރަނީ
ކައުންސިލަށް ކަމަށް މީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެހެން އެކްސްކްލޫސި ވިޓީ ވާހަކަދެއްކުމުގެ ބޭނުމެއް
ވެސް އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލެއް ނުކުރެ ވޭ. ދެން އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތަ ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން
އެންކަރޭޖްކުރަން އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތަ ބޭނުންކުރަން. އެހެ ންނަމަވެސް، އޭގެ މި ފީސިބިލިޓީ އާއި ދެން އޭގެ
ބިޒްނަސް މޮޑެލް އާއި ވައިބިލިޓީ އަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ދެކެން. އެކަން އެ މާއްދާގެ
ފަހަތުގައި ހިމެނޭ ބައިތަކުން ވެސް ފުރުޞަތު ދޭ ޙަޤީޤަތުގައި. ދެން 35 ވަނަ މާއްދާ. ނިކަމެތިންނަށް ޚިދުމަތް

ދިނުން. ނިކަމެތިންނަށް ޚިދުމަތް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލު ކުރަނީ ނޭޝަނަލް ލެ ވަލެއްގައިހެން އެޑްރެސްކުރަންވާނީ.
ސީދާ ކިހިނެއްކަން ޚިދުމަތްދޭނީ. ދެން މީގައި އޮތްގޮތުން މި އޮތީ ކައުންސިލުން އެކުލަވާލަން މިޖެހެނީ ވެސް
ނިކަމެތިންގެ ދަފްތަރެއް ވެސް. އެއާއިއެކީގައި ފުރުޞަތު އެބަ ލިބޭ ކައުންސިލުން ދެން އެކްސްޓްރީމް އެގްޒާމްޕަލެއް
ނަގާ ރަށުތެރޭ އެންމެންނަކީ ވެސް ނިކަމެތިން ކަމަށް ކަނޑައެޅިދާނެ. އެހިސާބުން ފެށިގެން ނިކަމެތިންގެ ދަފްތަރުގެ
ތެރެއިން ވެސް ކުރެވިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، ނިކަމެތިން ކަނޑައަޅާނީ އެންސްޕާއިން ކަނޑައަޅާ ކްރައިޓީރިއާގެ
ދަށުން ކަމަށް ނިންމުން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއީ ރަނގަޅު ގޮތެއް ކަމަށްވެދާނެހެން. އަދި ނިކަމެތިންނަށް ނޫނީ
ޑައިރެކްޓް ސަބްސިޑީޒް ދޭނެ އުސޫ ލުތަކެއް އެއީ ނޭޝަނަލް ލެވަ ލެއްގައި ކުރެވޭ ކަމެއްގެ ގޮތަށް ބޭއްވުން ވެސް
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރަނގަޅުހެން. ކޮންމެހެން ވަކިވަކި ބިލުތަކަށް އެ ގޮތަށް މާއްދާތައް ލުމުގެ ބަދަލުގައި. މި
ސަބްސިޑީ، ބޭރުގެ ސަބްސިޑީއާ ގުޅޭ ކަމަށްވެއްޖިއްޔާ ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން ގާނޫނު ގެ ތެރެ އިން އެއަށް
އެޑްރެސްކުރެވިގެން ދިއުން. ދެން 24 ވަނަ މާއްދާގައި ފެނުގެ ސްޓޯ ރޭޖު ކެޕޭސިޓީ. ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތުން ފިޔަވައި
އެހެން ފަރާތްތަކުން ވެސް މި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތަށް އެ އަދި އިތުރު ފަރާތްތަކަށް ވެސް އެ
މާރކެޓަށް ނުކުމެ ހަމައެކަނި ޚިދުމަތްދޭ ފަ ރާތެއް ނޫން އެހެން ފަރާތްތަކަށް ވެސް އެ ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު
އޮންނަންވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. ދެން 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް އޭގައި ފެނަކަ އަދި ސްޓެލްކޯ
އެފަދަ ކުންފުނިތަކުން ހިންގަމުންދާ ނިޒާމްތަކުގައި އެސެޓްތަކަށް އެ މާއްދާ ހިނގާނެތޯ ޔަޤީން ކުރުމަށް. ދެން 18
ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެބަ ހިމެނޭ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ވާހަކަ ވެސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ލީގަލް...
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ލީގަލް ކައުންސެލް މަރިޔަމް ޝަވާދިން ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ހައިލައިޓްކޮށްލަން ބޭނުންވި ކަމަކީ ކޮ ންމެވެސް ކަހަލަ އެސެސްމެންޓެއް ހަދަ އި ޔަޤީންކުރަ ން
ކޮން އެސެޓްތަކެއްތޯ ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ހުރީ. ކޮން އެސެޓްތަކެއްތޯ ޔުޓިލިޓީސް ކުންފުނިތަކުގެ ނަމުގައި ހުރީ. ދެން
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ރޫލް އެޕް ލައިކުރާއިރު އަންއީވަން ރިޒަލްޓެއް އައުން ވެސް އެކަށީގެންވޭ. އެއީ މިސާލަކަށް
ރަށެއްގައި ހުރި ހުރިހާ އެސެޓަކީ ފެނަކަ، ސްޓެލްކޯ ނުވަތަ އެމް.ޑަބްލިޔު.އެސް.ސީގެ ނަމުގައި ހުރި އެސެޓްތަކެއް
ކަމުގައި ވީނަމަވެސް ކައުންސިލަކަށް ނުލިބޭނެ ދެއްތޯ އެއްވެސް އެސެޓެއް މި މާއްދާގެ ދަށުން. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން އެސެސްމެންޓެއް ހަދައި މީގެ އިމްޕެކްޓް އިވެލުއޭޓްކޮށް އެކަހަލަ އެސެސްމެންޓެއް ހެދުމަށް
ރެކޮމަންޑުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާ ހަކަދެއްކެވުން:
ތި ވިދާޅުވި ކޮންސަ ރން (ށ) އިން އެޑްރެސް ނުކުރޭތޯ؟

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ލީގަލް ކައުންސެލް މަރިޔަމް ޝަވާދިން ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ!
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހަދާފައިވާ
އެއްބަސްވުމެއްގެ ސަބަބުން އެފަދަ އެސެޓެއްގެ މިލް ކުވެރިކަން ބަދަލުކުރުމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތަށް މާލީ އިތުރު
ތަކުލީފެއް އުފުލަންޖެހިދާނެ ކަމަށް މިނިސްޓްރީއަށާއި ދައުލަތުގެ މާލީ ކަންކަން ބަލަހަ އްޓާ ވަޒީރަށް ފެނިއްޖެ
ހިނދެއްގައި ބަޔާންކުރެވުނުފަދަ އެއްބަސްވުމެއްގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެފަދަ އެސެޓެއްގެ މިލްކުވެރިކަން ކައުންސިލަށް
ބަދަލު ނުކުރުމުގެ އިޚުތިޔާރު ސަރުކާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ އެހާ ނުވިސްނައެއް ނޫން އެހެރީ
ލިޔެފަ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ލީގަލް ކައުންސެލް މަރިޔަމް ޝަވާދިން ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އާދެ! ދެޓް ވިލް ބީ ވެލިޑް ދެއްތޯ ވިތް އިން ދި ކޮންޓް ރެކްޗުއަލް ޕީރިއެޑް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ
މިސާލަކަށް ސްޓޭޓް އޯން އެންޓަރ ޕްރައިސަސްއަކީ ސެ ޕަރޭޓް ލީގަލް އެންޓިޓީޒް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ
އިންޓަރޕްރިޓޭޝަނަކީ މި މާއްދާ ކިޔާފައި އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި އެސް.އޯ.އީ އެސެޓް މީގެން ބަދަލެއް ނުވޭ. އެއީ
އެސް.އޯ.އީސްއަކީ ސެޕަރޭޓް ލީގަލް އެންޓަޓީޒަށްވުމާއިއެކު ގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ބޮޑަށް ފެނުނީ މި މާއްދަ ގެ
(ށ) ގަވަރން ކުރަނީ މިހާރު މިސާލަކަށް ދައުލަތާއި ފެނަކައާ އެގް ރިމެންޓެއްގެ ދަށުން ފެނަކަ ބޭނުންކުރަ ދައުލަތުގެ
އެސެޓްތަކަކާ ގުޅޭގޮތުން އެކަ ހަލަ ހާލަތެއްގައި ކަމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާ ހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު ކުޑަ އެކްސްޕްލެނޭޝަނެ އް އަޅުގަނޑު ދީފާނަން. މިވެސް ހަމަ އެޖެންޑާ 19 އާއި ގުޅިގެން އައިއްސަ އިން
މަފްޙޫމެއް މިއީ އިނގޭތޯ. އެއީ ބޮޑަށް އޯނަރޝިޕާއި ރެސްޕޮންސިބިލިޓީ ކައުންސިލްތަކަށް ދިނުން. ދެން
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފިނޭންސް މިނިސްޓް ރީއަށް މާ ރަނގަޅަށް ދައުލަތުގެ މިނިސްޓްރީތަކުގައި ހުރި އެސެޓްތަ އް
ހަމަ ދެއްވީ ނޫންތޯ ތި ވިދާޅުވި އެސް.އޯ.އީތަކަށް ވެސް. އެހެންވީމާ، އަނބުރާ ހޯއްދެވޭނެ ނޫންތޯ ދެއްވި ފަރާތަށް.
ޙަޤީޤީ މިލްކުވެރިއަކީ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީ ނޫންތޯ. ދެން ކައުންސިލާ ޙަ ވާލުކު ރީމަ ކައުންސި ލުން ކޮންޓްރެކްޓް
ހެދިދާނެ ނޫންތޯއޭ އެމީހުން ރުހޭ ޓާރމްތަކެއްގައި އެމީހުން ރުހޭ ޔުޓިލިޓީއަކާ އެކީގައި. އެކަހަލަ ވިސްނުމެއް އެކަހަލަ

ރޫޙެއްގައި މި މާއްދަ ގެނެއްސަ މިހި ރީ. އޯނަރޝިޕް ލައިޒް ވިތް ކައުންސިލް. ކައުންސިލުން އެކަމަކު އޮޕަރޭޓަރަކާ
ގުޅިގެން ނޫންތޯ މިކަން ކުރެވޭނީ. އެހެން ވީމާ، އެ ފުރުޞަތު އެ ޒިންމާ ދިނުން. އެކަމަކު ނުދެއްވެން އޮތް އެއްޗެއް
ނުއެއް ދެއްވޭނެކަން އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންވެ (ށ) ހިމެނީ ވެސް. ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އެއްޗެ އް ވިދާޅުވާން ބޭނުންފުޅުވޭ މިކަމަށް.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އުޅުނީ ފާ ހަގަކުރެވުނު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވެލިޑް ޕޮއިންޓެއްހެން. އެއީ ސަރުކާރެއްގެ
ތެރޭގައި އޭގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ސްޓެލްކޯއެއް ނުހިމެނޭ ނެ. އަދި ފެނަކައެއް ވެސް ނުހިމެނޭނެ. އެހެންވީމާ،
ލެންގުއޭޖްގެ އިޝޫ ކަންނޭނގެ އަޅުގަނޑަށް ހީ ވަނީ އެ އުޅެނީ. އެއީ ސަރު ކާރޭ ބުނެފައި ދެން ފަހުން އަންނަ
ވާހަކަތައް އެ ރިފަރކުރަނީ ހަމަ (ހ) އަށްތާ. އެހެން ވީމާ، (ހ)ގައި އަޅުގަނޑަށް ނުފެނޭ ސްޓެލް ކޯ އާއި ދެން ހުރި
އެއްވެސް ސްޓޭޓް އޯން އެންޓަރޕްރައިސަސްއެއް ހިމެނޭ ތަނެއް. ދެން އެހެންނަމަވެސް، ކަންހިނގާ އެ ނޫން ގޮތެއް
އިނގޭތޯ. ސަރުކާރުގެ މުދަލުން ނޫނިއްޔާ ކުންފުންޏެއްގެ މުދަ ލުން ވައްކަންކުރީމާ ސަރުކާރުގެ މުދަލުން ވައްކަން ކުރި
ކަމަށް ބަލާފައި ވެސް އެކަން ކުރޭ. އެކަމަކު އަސްލުގައި ގާނޫނީ ގޮތުން ހަމަޖެހޭކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވެލިޑް ޕޮއިންޓެ އްހެން ފާހަގަކު ރެއްވީ. އެހެންވީމާ، ހަމަ ދަންނަވާލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަށް ގެންނަވަން ހުށަހަޅުއްވާ ބަދަލު އޮންނާނެ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟ ކިހިނެއްތޯ ބަހުރުވައަށް މިހާރު ބަދަލު ގެންނަންވީ؟
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ލީގަލް ކައުންސެލް މަރިޔަމް ޝަވާދިން ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އަސްލު ލޭންގުއޭޖް ނޫނީ ޑްރާފްޓިންގ އިޝޫއެއް ނޫން އަ ޅުގަނޑު މި ފާހަގަކުރީ. މި މާއްދާއާ ގުޅިގެން ދެން
ނުކުންނާނެ ނަތީޖާއާ ގުޅޭ އެސެސްމެންޓެއް ހަދާލުން މުހިންމު ކަމަށް ފާހަގަ ކުރެވޭތީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެވޭނެ މަގަކީ ކޮބައިތޯ؟ 26 ވަނަ ދުވަސް އެއީ މަސައްކަތް ނިންމާފައި ފޮނުވާނެ ކަމަށް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ކޮމިޓީން ވަޢުދުވެފައި އޮ ތް ދުވަސް. އެހެންވީމާ، މިހާރު މިއަށް ވާންވީ ގޮތެއް
ސާފުކޮށްދެއްވާފައި ވިދާޅުވީމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަސޭހަވާނީ.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ލީގަލް ކައުންސެލް މަރިޔަމް ޝަވާދިން ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަދި ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީ ތެރޭގައި މަޝްވަރާކުރަންޖެހޭ އިޝޫއެއްހެން. އެހެންވީމާ، ތި
ބޭފުޅުން ދެއްވާ ޑެޑްލައިނަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބެއް އަރުވާނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް އެބައޮތްތޯ އިޚުތިޔާރު އެގޮތަށް. ޑެޑްލައިނެއް މާދަމާގެ ނިޔަލަށް ކިހިނެއްތޯވާނީ. މާދަމާ
މަސައްކަތްކުރައްވާފައި މާދަމާ ނޫން އަނެއް ދުވަހު މެންދުރު 12:00 އަށް މިކޮޅަށް ފޮނުއްވައިދެއްވާ ހުށަހަޅުއްވާ ގޮތް
އިނގޭތޯ. އާދެ! އެކަމަ ކު އެއީ އެންމެފަހު ދުވަސް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރާ އެންމެ ފަހު ދުވަސް. އެހެންވީމާ،
އެދުވަހުގެ މެންދުރު 12 އަށް، މާދަމާ...
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ޗްފީ ފައިނޭންޝަލް ބަޖެޓު އެގްޒެކްޓިވް އަޙްމަދު ސަރުވަޝް އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މާދަމާ ފޮނުވާލައިދޭނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މާދަމާ ފޮނުއްވައިދެއްވީމަ އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން މިރޭ ހޭލާ ތިބެގެން މީތި ނިންމަން މި އުޅެނީ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ޗްފީ ފައިނޭންޝަލް ބަޖެޓު އެގްޒެކްޓިވް އަޙްމަދު ސަރުވަޝް އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން މާދަމާ އެ މާއްދާގެ ފިނޭންސުން ދެކޭގޮތް ފޮނުވާލަދޭނަން މާއްދާއަށް. ދެން 18 ގެ (ށ). އޭގައި އެބަ
ހިމެނޭ ދަނޑުވެރިކަމުގެ، ދަނޑުވެރިކަމަށާއި ސިނާޢީ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުންވާ ފެން. މީގެ ދެން އެގްރިކަލްޗަރ
މިނިސްޓްރީގެ ބަސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން އަހާލަން. ދެން މީގެ ސަބަބުން ދަނޑުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތަށް އަސަރެއް
ކޮށްފާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫ ލުކުރެވެނީ. އެއީ ވާރޭ ފެން ސިނާޢީ މަސައްކަތްތަކަށް ބޭނުން ނުކުރެވޭ ކަމަށް 20
ވަނަ މާއްދާގައި އޮންނަނީ. ވަޅު ފެން. އާދެ! ވަޅު ފެން. އާދެ! ރަނގަޅު. ބިން ކޮނެގެން، މިހާރު ވެސް
ދަނޑުވެރިކަމަށް އެ ފެން ބޭނުންކުރާތީވެ އެހެންވީމާ، މި މާއްދާގެ ސަބަބުން އެކަމަށް، ދަނޑުވެރިކަމަށް މިހާރު
ޑިސްޓްރަކްޝަނެއް އައިސްދާނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެ ވޭތީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ، ހައިލައިޓުކޮށްލީ. ދެން އަޅުގަނޑު
ޤަބޫލުކުރަނީ އެގްރި ކަލްޗަރ މިނިސްޓްރީން އެއަށް ދެން އެއްޗެ އް ވިދާޅުވާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެއީ ފިނޭންސްގެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެގްރިކަލްޗަރ މިނިސްޓްރީއަށް ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު މި ދެނީ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު ގެ ސީނިއަރ ސަ އިންޓިފިކް އޮފިސަރ ސާޖިދާ މުޙައްމަދު ވާހަ ކަދެއްކެވުން:
އައްސަލާމްޢަލައިކުމް. އަޅުގަނޑު ސާޖިދާ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުގެ ފަރާތުން. ދެން އަސްލު އަޅުގަނޑު ފުޑް އެންޑް
ޑްރަގް އޮތޯރިޓީ. ތަމްސީލު މި ވަގުތު މި ކުރަނީ އެހެންނަމަވެސް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ހަމަ ފުރަތަމަ ފާހަގަކޮށްލެވޭ އެއްކަމެއް ދެން އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ބަލާލިއިރުގައި ހަމަ ޢާއްމުކޮށް ބުނަން ޏާ ވަރަށް
ރަނގަޅު އިނގޭތޯ މި ބިލުގެ ގިނަ ކަންތައްތަކެ އް އައިސްފައިވާ ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް ކުދިކުދި ކަންތައްތައް
ފާހަގަކޮށްލެވޭ. އެގޮތުން 2 ވަނަ ބާބުގައި ޙައްޤުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރުގައި ކެއިންބުއިން ފިޔަވައި ޟަ ރޫރީ
ބޭނުންތަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް، އެއީ (ބ) އިނގޭތޯ. 2 ވަނަ ބާބުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި މި ބުނަނީ
ކެއިންބުއިން ފިޔަވައި ޟަ ރޫރީ ބޭނުންތަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް ފޯރުކޮށްދޭ ފެން ވާންވާނީ އެކަށީގެން ވާ ސާފު، ވަސް
އަދި ރަހަ ނުބައި ނުވާ ފެނަށެވެ. ދެން ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ބަލާ އިރު ކެއިންބުއިން އެއީ ހަމައެކަނި ކާން
ނުވަތަ މީގެން މާނަ ދޭހަވާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަށް މި ދޭހަވަ ނީ ހަމައެކަނި ކެއުމަށް ބޭނުންކުރާ އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައި.
އެހެންނަމަވެސް، މިސާލަކަށް ކާ ތަށްޓެއް ދޮވުމުގައި ވެސް ރައްކާތެރި އެއްޗަކަށް ވާންޖެހޭ. އަދި އޭގެ އިތުރުން
މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބޭނުންކުރާނެ މިސާލަކަށް މަސް އެއްޗެހި އައިސްކޮށް ބެހެއްޓުމަށް ޓަކައި އައިސް
ޕްލާންޓުގެ އައިސް އިނގޭތޯ. އައިސް އެއްޗެހި ބޭނުންކު ރާއިރު އޭގައި ވެސް ހުންނަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކެއް.
އެހެންވީމާ، އެ އެއްޗެހިތައް މީގެން ރިފްލެކްޓް ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އެފަދަ، އެއީ ފެން ވާންވާނީ
ސާފު، ވަސް، ރަހަ މިއީ އެކަނި އެހެން ބުނީމަ އޭގެ އެބައިތަކުގެ މާނައިގައި އަޅުގަނޑުމެން ނަގާއިރުގައި އަސް ލު
ރައްކާތެރި ނޫން ފެނެއް އެފަދަ އެއްޗަކަށް ބޭނުންކޮށްފިއްޔާމު އޭގެ ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަން ގެއްލިދާނެ.
" "
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސަޖެސްޓްކު ރަން ރައްކާތެރި އެ ބަސް ކޮންމެވެސް ގޮތަކަށް ނޫނިއްޔާމު އެއީ މީގެ
ތެރޭގައި ފެންވެރުމާއި މިކަ ހަލަ ފެން އަންނާނެތީވެ މާބޮޑަށް، އެއީ މީތި މިންގަނޑުތައް ވަކިވަކިވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި
ސެންޓެންސް ބަދަލުކޮށްލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ވިދާޅުވެދެއްވާ ޖުމްލަ އިންނަންވީ ގޮތް.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު ގެ ސީނިއަރ ސައިންޓިފިކް އޮފިސަރ ސާޖިދާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ފެން ވާންވާނީ ރައްކާތެރި އެކަށީގެންވާ ސާފު، ވަސް އަދި ރަހަ ނުބައި ނުވާ ފެނަށެވެ.
ދެން އާދެ! ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކޮށްލެވޭ ކަމަކީ ދެން މިތަނުގައި ވަރަށްގިނަ މުއައްސަސާތަކެއްގެ ވާހަކަ
އެބައާދޭ. ދެން މި ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރާއިރުގައި ހަމައެކަނި މީގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމެންޓް އެކަން ޏެއް
ނޫން. މީގައި އެހެން މުއައްސަސާތަކެއް އެބައާދޭ އެކި ކަންތައްތައް ތަންފީޛުކުރަން. މިސާލަކަށް ބޯފެނުގެ
ރައްކާތެރިކަމާއި ޞިއްޙީ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ކަންތައްތައް ތަންފީޛު ކުރުމުގައި ވަރަށްބޮޑު ރޯލެއް ކުޅޭނެ
މިނިސްޓްރޯ އޮފް ހެލްތުން. އެހެންވީމަ، ތަންފީޛީ އިދާރާތަކުގެ ތެރޭގައި ރެގި އުލޭޓްރީ އޮތޯރިޓީއެއް މިއަންނައިރު އެ
މާނައެކުރެވެނީ ވަކި ތަނަކަށްތޯ ނޫނިއްޔާމު އެއީ މިގޮތުން ރެގިއުލޭޓްކުރާ ހުރިހާ އޮތޯރިޓީތައް މީގައި ހިމެނޭތޯ. އެއީ
ސުވާލު ފުރަތަމަ، އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބު ލިބުނީމަ އިތުރަށް އަޅުގަނޑަށް ކުރިއަށް ދާން އިނގޭނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެ އޮތޯރިޓީއަކީ ޔުޓިލިޓީ ރެގި އުލޭޓްރީ އޮތޯރިޓީ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު ގެ ސީނިއަރ ސައިންޓިފިކް އޮފިސަރ ސާޖިދާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެން ކަމުގައި ވާނަމަ އޭގައި ދިމާވާ މައްސަލައަކީ މިސާލަ ކަށް ބޯފެނުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި މި ހުރިހާ ކަމެއް މި
ބަލަހައްޓަނީ މިނިސްޓް ރީ އޮފް ހެ ލްތުން. ޞިއްޙީ މިންގަނޑުތަކާއި އަދި ޞިއްޙީ ގޮތުން އެތަންތަން ހުންނަންޖެހޭ
ގޮތް ވެސް މި ބަލަނީ އެ ފަރާތުން. އެހެންކަމަށްވާނަމަ މި ތަންފީޛުކުރުމުގެ އިދާރާތަ ކުގެ ތެރޭގައި އެފަރާތްތައް ވެސް
ހިމެނޭނެހެން އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ހީވޭ. އެހެންވީމާ، އެ ހިމަނާލުން ވަރަށް މުހިންމު. ކަމާއިގުޅޭ، "މިފަދަ
ކަންކަމާއި ގުޅޭ އެހެން ރެގިއުލޭޓްރީ އޮތޯ ރިޓީތަކާއި" އެ އިތުރުކޮށްލަން ހަމަ. އެއީ މާއްދާ 8 ގެ، މާއްދާ 8 އާދެ!
މުއައްސަސާތަކުގެ ދައުރު. މި ގާނޫނު ހިންގުމުގެ މައިގަނޑު މަސްއޫލިއްޔަތުތައް މަތިކޮށްފައިވަނީ މިނިސްޓަ ރަށާއި
ރެގިއުލޭޓްރީ އޮތޯރިޓީ އަށާއި، މިހާރު އަސްލު އެ ތަންފީޛު ކުރާއިރުގައި އަދި އެކަމަށް މިސާލަކަށް ކަމާއިގުޅޭ އެހެނިހެން
ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކެއް، ކޮންމެވެސް އެކަ ހަލަ ގޮތަކަށް އެއް ވަރޑް ހަމަ އިތުރުކޮށްލަދޭން. ދެން ހަމަ ފާހަގަކުރެވުނު
އަނެއް ކަމަކީ މި ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމަށް ޓަކައި ހަދަންޖެހޭ އެންމެހައި ގަވާއިދުތަކާއި މިންގަނޑުތަކާއި މި
އެކުލަވަ އިލާ ވާހަކަ ދެން ހަމަ މިނިސްޓަރަށޭ. ދެން އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އަނެއްކާ ވެސް އުފެދޭ ސުވާލަކީ ޞިއްޙީ
މިންގަނޑުތަކާއި ގަވާއިދުތައް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭނެ ގޮތް އޮތުމަކީ އެއީ މީގެ ބާރު މިސާލަކަށް ރައްކާތެރި ފެން،
ނޫނީ ރައްކާތެރި ފެނެއް ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެކަމާ ގުޅޭ
ޞިއްޙީ މިންގަނޑު ކަނޑައަޅާ އޮތޯރިޓީތައް ވެސް އޭގެ ތެރޭގައި ގެނެސްލުން ވަރަށް މުހިންމު. ދެން އަނެއްކާ ވެސް
ހަމަ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (މ) ގައި ލެބޯޓްރީތަކުގެ ވާ ހަކަ އިނގޭތޯ. މީގެ ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑު މިކަހަލަ މާއްދާއަކަށް

ކޮމެންޓް ކުރިން ކަންނޭނގެ. ޢާއްމު ބޭނުންތަކަށް ދޫކުރާ ފެނުގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ޓަކައި ފެން
ތަޙުލީލުކުރާ ލެބޯޓްރީތައް ގާއިމުކޮށް އެ ތައްތަނުން ޚިދުމަތް ލިބޭނެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން. ދެން އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ
ސުވާލަކީ މިހާރު ވެސް އެބަ ހުއްޓޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ލެބޯޓްރީއެއް. ހުރި އިރުގައި އެ ލެބޯޓްރީއަށް ވާނީ ކިހިނެއްތޯ މި
ގާނޫނުގެ ދަށުން. ދެން ލެބޯޓްރީތައް ގާއިމްކޮށޭ ބުނާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މި ކިޔަނީ ވަރަށްގިނަ ރަށްތަކެއްގެ ވާހަކަ.
އެއީ ފެން ފޯރުކޮށްދޭނެ ހަމަ ރާއްޖޭގެ މީހުން ދިރިއުޅޭ އަދި އޭގެ އިތުރުން ސިނާޢީ ކަންތައްތަކާއި އަދި އިތުރު
ކަންތައްތަކުގެ ރަށްތަކަށް. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ ރަށެއްގައި ލެބޯޓްރީއެއް ހުންނަންޖެހޭނެތޯއޭ. ނޫނީ އޭގެ ބަދަލުގައި ހަމަ
ބަދަލުކޮށްލަންވީ ނޫންތޯއޭ އެއީ ރައްކާތެރި ފެނެއްތޯ ބަލައި ތަހުލީލުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައި ހުންނަ ކަހަލަ
ގޮތަކަށް. އެއީ ކޮންމެ ތަނެއްގައި ލެބޯޓްރީ އެއް އެޅުމަކީ އެކަށީގެންވާނެ ކަމެއް ނޫން. ދެން ލައިސެންސްގެ ވާހަކަ
ދައްކާފައި މިތާނގައި އެބައޮތް. އޮޕަރޭޓިންގ ލައިސެންސް އާ އި ރަޖިސްޓްރޭޝަން ޕްރޮސެސްގެ ވާހަކަތަކެއް. މިހާރު
އޮތޯރިޓީގެ ބާރުތައް މި އޮތީ 14 ވަނަ މާއްދާގައި އިނގޭތޯ. އިންއިރުގައި ލައިސެންސް ދޫކުރުމާއި އައުކުރުމާއި ބަދަލު
ގެނައުމާއި ލައިސެންސް ހިފެހެއްޓުމާއި ބާޠިލުކުރުން. ދެން ވަކި އޮތޯ ރިޓީއަކަށް ދެން މީގައި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މުޅި
ކޮންޕޯނަންޓު އެއްކޮށް އޮތޯރިޓީގެ ތެރެއަށް ދާނަމަ އެއީ މަ އްސަލައެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، މިސާލަކަށް ޞި އްޙީ
ކަންކަމުގައި ދިމާވާ ކަންކަމުގައި ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭނީ ޞިއްޙަތާ ބެހޭ ވުޒާރާގެ މިނިސްޓަރ. އެހެންވެއްޖެއްޔާމުން
އެކަހަލަ ހާލަތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ލައިސަންސްގެ ތެ ރޭގައި މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވައިލާނަން
އެގްޒާމްޕަލެއް. އެއީ މިސާލަކަށް ބޮޓްލް ފެކްޓްރީއެއް އިނގޭތޯ. ބޮޓްލިންގ ފެކްޓް ރީއެއްގައި މި ހުއްދަ މިދެނީ އޭގެ
ޞިއްޙީ މިންގަނޑުތަކާ އެއްކޮށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުން. ދޭއިރުގައި އޭތި އެތަން ރަޖިސްޓްރީ ވެސް ކުރާނެ
މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުގަ އި. ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައި ލައިސެން ސެއް އެބަ ދެވޭ. އަދި ކޮންމެ 6 މަހަކުން އެތަންތަން
ބަލައި ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، މި ވާހަކަ މި ބައިތައް ކިހިނެއްތޯއޭ އަޅުގަނޑުމެން
ކުރިއަށްގެންދާނީ؟ އެއީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުގެ ތެރޭގައި އަންނަ މި ބައި އެ ލައިސަންސްގެ ބަޔަށް އެ
ރަޖިސްޓްރޭޝަންގެ ބައި މީގައި ހިމަނަންޖެހޭނެއޭ. އަދަރ ދެން އެ އޮތޯރިޓީން އެ ކުރާ ރަޖިސްޓްރޭޝަން
ނޫނިއްޔާމުން ހަމަ ހެދިދާނެ އެއްގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބޭފުޅުން ދޭ ލައިސެންސް ގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް
ހެލްތުގެ ޞިއްޙީ މިންގަނޑުތައް އެ އޮންނަ މިސާލަކަށް ރަޖިސްޓްރޭޝަނެއް އޮބްޓެއިންކުރުމަށްފަހުގައޭ މި
ލައިސެންސް ދެވޭނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ މިހާރު ވެސް ދިމާވާ މައްސަލައެއް މިއީ މިސާލަކަށް ފެން
ޕްލާންޓުތަކުގައި ބޮޓްލްކުރާނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ބެލޭ. އެހެންނަމަވެސް، ފެން ޕްލާންޓުތަކުގައި އާންމުންނަށް،
ރައްޔިތުންނަށް މި ދޫކުރާ ބޯފެނުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޞިއްޙީ މިންގަނޑުތައް ނުބެލި ކަމުގައި ވިޔަސް އޮޕަރޭޓިންގ
ލައިސެންސް ދިނީމަ އެބަ މަސައްކަތްކުރޭ. އެހެންވީމާ، މިވާގޮތަކީ އެއްކަލަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބެލުމުގެ، ނުބެލި
ކަމުގައި ވިޔަސް އެ ލައިސެންސާ އެކީގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން އެބަ ކުރިއަށް ދެވޭ. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެ ލައިސެންސް

ދޭއިރުގައި އޭގެ ޝަރުޠެ އްގެ ގޮތުގައި ވިޔަސް ކަނޑައަޅަން އެބަޖެހެއޭ ޞިއްޙީ ވުޒާރާގެ ހުއްދައެއް އޮތުން ނުވަތަ
ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ރަޖިސްޓްރޭޝަނެއް އެކަހަލަ ލައިސެންސެއް އޮތުން. ދެން ހަމަ އެ އް ސުވާލެއް، އަޅުގަނޑު
ފުރަތަމަ ސުވާލެއް ކޮށްލާނަން. ފެންފަށަލަ މީގައި މާނަކޮށްފައި މި އޮތީ ކިހިނެއްތޯ 20 ވަނަ މާއްދާގައި؟ މީ ރު
ފެނެއް ނޫން. ފެންފަށަލަ. ފެންފަށަލަ މާނަކުރާ އިރުގައި ބޯ ހޯލުން ނަގާ ފެން ހިމެނޭނެތޯއޭ ސުވާލަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އަޅުގަނޑާތޯ ތި ސުވާލު ތި ކުރެއްވީ؟ މިހާރު މި ބިލުގެ، އާދެ! މި ބިލުގެ މަޝްވަރާތަކު ގެ ތެރޭގައި ފެންފަށަލަ
އަޅުގަނޑުމެން މާނަކޮށްފައި މި އޮންނަނީ ހަމަ މީރު ފެންފަށަލައަށް އިނގޭތޯ. ދެން އޭތި ޑިޓަރމިންކުރާ ވަރަށްގިނަ
ސައިންޓިފިކް ގޮތްތައް ހުރޭ. އެކަމަކު އެއީ ހަމަ މީރު ފެންފަށަލަ އަދި ބޯ ހޯލު ތޮ ރުފަން ޖެހޭނީ މީރު ފެންފަށަލަ ފޫ
އަޅުވާފައި ކަމަށް މީގައި ލިޔެފައި އޮންނާނެ.
މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު ގެ ސީނިއަރ ސައިންޓިފިކް އޮފިސަރ ސާޖިދާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެންވީއި ރު އަޅުގަނޑުގެ އެ ސުވާލަކަށް މާބޮޑު ވާހަކައެއް ނެތް. ދެން 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެބަ
ބުނޭ މީރު ފެން އުފައްދާ ނިޒާމަކުން ފެން އުފެއްދުމަށްފަހު އެ ފެން ޢާއްމު ބޭނުންތަކަށް ދޫކުރުމުގައި އެހެން
ބާވަތެއްގެ ފެނެއް އެއާއެއްކޮށްގެން ނުވާނޭ. ޢާއްމު ބޭނުންތަކުގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނޭނެތޯއޭ މިސާލަކަށް އައިސް މި
ދޫކުރަނީ ނޫންތޯ. ދެއްތޯ؟ އައިސް ދޫކުރާނެ މަސްމަހުގައި މަސް ފިނިކުރަން ވެގެން ދޫކުރާ އައިސް މީގެ ތެރޭގައި
ހިމެނޭ ކަމުގަ އި ވަންޏާ މި މާއްދާގެ ސަބަބުން ހުރަސް އެޅޭކަމެއް އެބައޮތް. އެއީ އައިސް މިހާރު ވެސް
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އައިސްޕްލާންޓުތަކުގައި އައިސް މި ބޭނުންކުރަނީ ސާފު މޫދު ލޮނާއި އަދި ޑީސެލިނޭޓަޑް ވޯޓަރ
އެއްކޮށްގެން. އެހެންކަމުގައި ވަނީނަމަ ކިހިނެއްތޯއޭ ވާނީ މި މާއްދާގެ ސަބަބުން؟ މީގައި ވާގޮތުން އެއްކުރެ ވޭކަށް ނެތް
ދެ ފެން. 23 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ).
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢާއްމު ބޭނުންތައް މާނަކޮށްފައި އެބައޮތްތޯ؟ އަޅުގަނޑު ހުރިހާ އެއްޗެއް ހިތަކުން ނޭނގޭ. ޢާ އްމު ބޭނުންތައް
މާނަކުރަންޖެހޭ އެހެންވީމާ އިނގޭތޯ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ނޯޓުކޮށްލާނަން. ޢާއްމު ބޭނުންތައް ކަމަށް ބުނެފައި މި
އޮތީ ހަމަ ޕައިޕްޑް ނެޓް ވޯކުން މި ދޫކުރާ ފެން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެ ވާހަކަ ނެތް މީގައި ތި ވިދާޅުވި
ގޮތަށް ލިޔެވިފައެއް. އެހެންވީމާ، ވަކިވަކިން މި ދޫކުރާ އެކި ބާވަތްތައް ފެން އެއީ ޢާއްމު ބޭނުންތަކުގެ ފެން ގޮތަށް

މި ބިލުގައި، މި ބިލުގައި އެ ބުނަނީ އަދި އެހެން ވާހަކައެއް. އެހެންވީމާ، ޕައިޕްޑް ނެޓް ވޯކެއްގެ ތެރެ އިން ދޫކުރާ ފެން
؟
ދެއްތޯ
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ހެލްތް ޕް ރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެ ކްޓަރ އައިމިނަތު ޝަ އުފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ޝައުފާ، ހެލްތް ޕް ރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީން. އަޅުގަނޑު އެޑްކޮށްލަން ބޭނުންވޭ މީގައި އެއްކަލަ ނަރުދަމާ
ނިޒާމުގެ ވާހަކަ އައިއްސަ ހުރިއިރުގައި ބައެއް އެއްކަލަ އިން ޑަސްޓްރީސްތައް އެބަހު ރި ނޫނިއްޔާމުން ބިޒްނަސަސްތައް
އެބަހުރި މިސާލަކަށް ޞިއްޙީ ޙިދުމަތް ދޭ ހޮސްޕިޓަލުތަކާއި މި ޞިއްޙީ ޚިދުމަތް ދޭ ތަންތަނުން އަޅުގަނޑުމެން
ވަރަށްގިނަ އެއްކަލަ ހެޒަރޑަސް ކެމިކަލްސް އާއި ހަމަ ޖަރާސީމު އެއްޗެ ހި ވެސް އެބަ މި ދޫކުރަނީ މިހާރުގެ
އިޝޫސްތަކަށް ބަލަ އިލާއިރު ހަމަ ސީދާ ޕަބް ލިކް ހަމަ މެއިން ނިޒާމަށް ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، މީގައި އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ ވަރަށް މުހިންމު ކަންނޭނގެ އެޑްރެސްކުރުން އެ ތަންތަނުން މި ނިޒާމަށް ދޫކުރުމުގެ ކުރިން މި ޓްރީޓުވެ ގެންނޭ
މި ނިޒާމަށް ދޫކުރަންވާނީ. އަނެއް ހެން މާއްދާއެއް ނޫން. އިތު ރުކޮށްލަން. ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތް ދިނުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ތި ވިދާޅުވަނީ އަކުރެއް އިތުރުކުރަންތޯ؟ ވިދާޅުވޭ އަދި އެއްފަހަރު ވިދާޅުވެދެއްވާ.
ހެލްތް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެ ކްޓަރ އައިމިނަތު ޝަ އުފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިސާލަކަށް ޞިއްޙީ ޚިދުމަތް ދޭ ތަނަކުން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވެސް ބޭރުކުރަނީ ހަމަ ސީދާ މެއިން
ނިޒާމަށް ނޫންތޯ. ސޯ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހީވަނީ އެއްކަލަ އަޅުގަނޑުމެން ލާޒިމުކުރަންޖެހޭ ކަންނޭނގެ އެ
ފަރާތްތަކުން އެ ޓްރީޓްކޮށް ގެންނޭ މެއިން ނަރުދަމާ ނިޒާމަށް ބޭރުކުރަންވާނީ. އެފުލުއެންޓް ޓްރީޓްމަންޓާ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އަޅުގަނޑަށް އެބަ އެނގޭ ތި ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް. ތި ވިދާޅުވަނީ ކޮންމެ ހޮސްޕިޓަލެއްގައި ޖެހޭނެއޭ ޓްރީޓުމަންޓު
ނިޒާމެއް އިންނަން މެއިން ސުވާ ޔަށް އެ ވާސިލުވުމުގެ ކުރީގައި. ދެން ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ވިދާޅުވާ އެއްޗަ ކާ އި
އެކްސްޕަރޓުން ވިދާޅުވާ އެއްޗަކާ އަޅުގަނޑުމެން މީގައި ބޭނު ންވާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމަކީ ރާއްޖޭގައި ކޮންމެ
ތަނެއްގައި ވެސް މެއިން ޓްރީޓްމަންޓު އެއް ޕްލާންޓު ހުރެފައި އެ ޕްލާންޓުން ޓްރީޓުކޮށްގެން ދެން

ޑިސްޗަރޖުވާއިރުގައި ހުންނާނީ ރަނގަޅަށޭ. އެ އެސަމްޕްޝަންގައި މި ޑްރާފްޓުކޮށްފައި އެހެރީ. އެކަމަކު ކޮންމެ
ތަނެއްގައި ވަކި ޓްރީޓުމަންޓު ބަހައްޓަންޏާ އެއީ އެޕްރޮޕްރިއޭޓުތޯ. އެކްސްޕަރޓު އޮޕީނިއަނެއް ދެއްވީމަ ރަނގަޅުވާނެ.
ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން ބޭފުޅަކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބައެއް ކަހަލަ ތަންތަން މިސާލަކަށް ހޮސްޕިޓަލު ކަހަ ލަ ތަންތަނުން ބޭރުވާ ފެން އެ ފެނުގައި ހިމެނޭނެ ޢާއްމުކޮށް
ނަރުދަމާގައި ނުހުންނަ އެއްޗެހި. ދެން ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ވޭސްޓް ވޯޓަރ ސިސްޓަމްސް ޓްރީޓްމަންޓު ޕްލާންޓުތައް
ޑިޒައިންކޮށްފައި ހުންނާނީ އެވްރެޖުކޮށް އެ އަންނަ ވޭސްޓް ވޯ ޓަރއަށް. އެހެންނަމަވެސް، މިސާލަކަށް
އައި.ޖީ.އެމް.އެޗުން އެހެންނޫނީ އެހެން ހޮސްޕިޓަލަކުން އެހެންނޫނީ ކާރުހާނާ އަކުން އަންނަ ފެނުން މުޅި ފެނުގެ
ވައްތަރުތައް ބަދަލުކޮށްލާނެ. އެ ހެންވީމާ، ފަހަރެއްގައި އެ ޓްރީޓުމަންޓު ޕްލާންޓު އޮބިނޯންނާނެ. އެހެންވީމާ، މިކޮޅުން
ޖެހޭނެ ކަންނޭނގެ ކޮންމެވެސްވަރެއްގެ ސާފުކުރުމެއް ގެނެސްދޭން. އެއީ ޕްރެކްޓިކަލް ކަމެއް ހަމަ. އެއީ ހަމަ އެކަން
ކުރާ ވެސް ގޮތް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު. މިއީ އެންވަޔަރަންމަންޓު ކޮމިޓީވީމަ އެންވަޔަރަންމަންޓަށް ރަނގަޅުވާ ކޮންމެގޮތެއް ރަނގަޅުވާނެ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް. ދެން އޮންނާނީ އިތުރު ކޮސްޓް އިންޕްލިކޭޝަން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ ހޮސްޕިޓަ ލެއްގައި
ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ޓްރީޓުމަންޓު، އެޕް ރޮޕްރިއޭޓު ޓްރީޓުމަންޓެއް ބަހައްޓަވަން ތި ހުށަހަޅުއްވަނީ
އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން މިކަމާ ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަންޖެހޭނެ. ހެލްތް ޕްރޮޓެކްޝަން
އެޖެންސީން އެ ހުށަހަޅުއްވަނީ. އެހެންވީމާ، އެބައި އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނަން. ދެން އެއަށް ވެސް ކޮމެންޓެއް
ދެއްވައްޗޭ މުއްދަތެއް ލާފަތޯ އިނގޭތޯ އެކަންކުރާނީ. ދެން އެ އަލަށް އަޅުގަނޑުމެން މިއަށް އިންކޯޕަރޭޓު ކުރަންޖެހޭ
ލެންގުއޭޖެއް އެއީ ދެއްތޯ؟ އެ ނިމުނީ ދެއްތޯ؟ އެންވަޔަރަންމަންޓު ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީން.
އެންވަޔަރަންމެންޓަލް ޕްރޮޓެކް ޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެކްޓަރ ޔަޒީދު ޢަހްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އައްސަލާމްޢަލައިކުމް. ޔަޒީދު، އީ.ޕީ.އޭގެ ޑިރެކްޓަރ. އީ.ޕީ.އޭގެ ފަރާތުން ވެސް ހުރީ ގާތް ގަނޑަކަށް
އެންވަޔަރަންމަންޓު މިނިސްޓްރީން ހުށަހަޅާފައި އެހެ ރި ކޮމެން ޓުތައް. ދެން އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން
ބޭނުންވޭ 10 ވަނަ މާއްދާގެ އެކްސްކްލޫސިވް ރައިޓްސް މިހާރު އިންގޮތަށް އިނުމުގެ ބަދަލުގައި ހާލަތު ބޭނުންވުމަށް
ޓަކައި އެކަމަށް ބޭނުންވާ ހާ ލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ މިނިސްޓަރަށް އެކްސްކްލޫސިވް ރައިޓް ކަނޑައެޅޭ
ވަކި މުއްދަތަކަށް ދެވޭނެގޮތެއް އޮތުމަކީ އެ އީ ރަނގަޅުކަމެކޭ. އެއީ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަ ކަކީ

ކަނޑައެޅޭ ވަކި ޓެރިފެއްގެ ދަށުން ނެގޭ ފައިސާއިން މެނޭޖުކުރަންޖެހޭ އެ އްޗަކަށްވާތީވެ ފަހަރެއްގައި ހާލަތެއް
އަތުވެދާނެއޭ އެތަނެއް އެހެން ފަރާތަކުން ވިޔަފާރި އެއް އިންޓް ރޮޑިއުސްކޮށްފި ކަމުގައި ވާނަމަ ވަކި ދުވަސްވަރެއްގައި
އޭގެ އިންޕެ ކްޓެއް ކުރާނޭ. އެހެންވެ އެކްސްކްލޫސިވް ރައިޓް ސް އެއްކޮށް ނެގުމުގެ ބަދަލުގައި އޭގެ ވިންޑޯއެއް އޮތުން
މުހިންމޭ. ދެން 41 ވަނަ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވޭ ތިއަށް އެއްޗެއް. ވަރަށް ގިނައިން ތަކުރާރުވާތީވެ، މީގެ ވިސްނުން އަޅުގަނޑު
ދަންނަވާލަން ބޭނުން. މިހާރު މި ބިލުގެ އެއް މަޤްޞަދަކީ ކޮންޕެޓިޝަން އުފެއްދުން އިނގޭތޯ. އެކަމަކު
ކޮންޕެޓިޝަން އުފެއްދޭނީ ވިޔަފާރި މަރު ވެސް ނުވާގޮތަށް ދެއްތޯ. މީގެ ޒާތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސު ވަރޭޖު ޚިދުމަތް ރަށެއްގައި އެއްފަރާތަށްވުރެ ގިނަފަރާތަށް ދެވޭގޮތް އޮތުމަކީ ވެސް މީހުންގެ
ޝައުޤުވެރިކަން ކުޑަވެދާނެ ކަމެއް. މިދެންނެވީ ހަ އިޕްޓް ނެޓްވޯކް އަޅައިގެން ދޭ ސުވަރޭޖާއި ވޯޓަރގެ ޚިދުމަތް އެހެން
ފަރާތަކަށް ދެވޭގޮތަށް މީގައި ވަ ރޑިންގ އޮތުން ވެސް ބަޔަ ކަށް ޑިސްކަރޭޖު ވޭ. އެއީ ކޮންމެވެސްއިރެއްގައި ހީފާނޭ
އޭރުން ހީވާނެ ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، ޙަޤީޤީ ހާލަތަށް އަޅުގަނޑުމެން ރިޢާޔަތްކޮށްފައި އެކަން އެ އޮތީ ބްލޮކްކޮށްފަ.
އެކަމަކު އެހެންގޮތްގޮތަށް ފެން ވިއްކާ ހަދާކަށް ނެތް ހުރަހެއް މީގައި އިނގޭތޯ. މިސާލަކަށް ބޮޓްލްޑް ވޯޓަރ ހުރަހެއް
ނެތް. އަދި ފެން އެއްބަޔަކަށް ދީފައި ނަރުދަމާ އެހެން ބަޔަކަށް ދޭކަށް ވެސް ހުރަހެއް ވެސް ނެތް. އެކަމަކު
އަޅުގަނޑުމެން ދެން ނުވާނެ ދެއްތޯ ކޮންޕެޓިޝަން އުފައްދާށޭ ކިޔާފައި މި ރަށުގައި ނަރުދަމާ ވެސް އަދި އެހެން
ބަޔަކަށް ދެވިދާނެ ގޮތަކަށް ބަހުރުވަ މީގައި ގެންނާކަށް. އެއީ ވަރަށް ހަމަ ރަނގަޅަށް ވިސްނާފައި ވަރަށް
ބަޙުސްކޮށްފައި އެކަން އެ އޮތީ އެގޮތަށް ގެނެސްފަ.
އެންވަޔަރަންމެންޓަލް ޕްރޮޓެކް ޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެކްޓަރ ޔަޒީދު ޢަހްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން 41 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރަނީ އޮޕަރޭޓިންގ ލައިސެންސް ދެވޭ އެންމެ ދިގު މުއްދަތަކީ 10 އަހަރު ކަމަށް.
ދެން ބައެއް ކަހަ ލަ ފެނުގެ ނިޒާމާ ނަރުދަމާގެ ނިޒާމަކީ ކުންފުނިތަކުން އިން ވެސްޓުކޮށްގެން ގެން ނަ
އިންވެސްޓުމަންޓުތައް އަސްލުގައި. އިންވެސްޓު ކުރުމަށް ޓަކައި ވެސް އެ ބޭފުޅުން އެއްކަލަ މީގައި ޚިދުމަތް ދިގު
މުއްދަތަކަށް ދިނުމަށް ދެއްކެވި ޕްރޫފެއް ގޮތުން އޮންނަ އެއްޗެއް އޮޕަރޭޓިން ގ ލައިސެންސްއަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޔަޒީދު. މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ރަނގަޅީ ހަމަ ސަޖެސްޓުކުރައްވާ ޕީރިއަޑެއް ވިދާޅުވެދެއްވިއްޔާ އެކްސްޕް ލެނޭޝަންތައް
ތަންކޮޅެއް ކުރުކޮށްލައްވާފަ. ތި ބޭފުޅުން ސަޖެސްޓުކުރަ ނީ 20 އަހަރުތޯ 25 އަހަރުތޯ. ދެން މެންބަރަކު
ސުވާލުކު ރައްވައިފިއްޔާ ރަނގަޅުވާނެ ކީ އްވެގެންކަން. ކިހިނެއްތޯ އޭގައި ވިސްނަވާފައި އޮތީ؟
އެންވަޔަރަންމެންޓަލް ޕްރޮޓެކް ޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެކްޓަރ ޔަޒީދު ޢަހްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އޮޕަރޭޓިންގ ލައިސެންސް ގެ މު އްދަތު ކަނޑަނާޅާ އޭތި އެދޭފަރާތަކުން މުއްދަތަށް އެދެވޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އޮތުން
އަސްލުގައި. ދެން 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ). މީގައި ބުނާގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ ލައިސެންސް ބާޠިލުކުރެވިއްޖެ ކަމުގައި
ވާނަމަ ނޫނީ ހިފެހެއްޓިއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ އެސެޓްސް ނަގާ އެހެން ފަރާތަކާއި ޙަ ވާލުކުރެވިދާނެ ކަމަށް މި އޮންނަނީ.
އޮންނައިރުގައި އެސެޓްތަކުގެ ތެރޭގައި މި އިންނަނީ ދެ ވައްތަރެއްގެ އެސެޓު. އެކައްޗަކީ ސަރުކާރުގެ އެސެޓު.
ސަރުކާރުގެ އެސެޓު ނަގާ އެ ހެންފަރާތަކާ ޙަވާލުކުރުމު ގައި މީގައި މައްސަލައެއް އޮންނާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް
ނުފެނޭ. އެކަމަކު ކުންފުންޏަކުން އިންވެސްޓުކޮށްފައި އަޅާފަ އި ހުރި ފެނުގެ ނިޒާމެއް ނަގާ ކަމަށް ވަންޏާ މީގައި
މައްސަލަތަކެއް އުފެދުން އެކަށީގެންވޭ. އެހެންވީމާ، މީގެ ބަދަލުގައި ވަގުތީ ގޮތުން ފެން ދޫކުރެވޭނެ އިންތިޒާމެއް
ހަމަޖެއްސުން ކަންނޭނގެ އަސްލު ރަނގަޅު ގޮތަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޔަޒީދު، މިއީ ތި ބޭފުޅުންގެ ޑްރާފްޓު އިނގޭތޯ. ތި ބޭފުޅުން ފޮނުއްވާފައި ހުރި ބަހުރުވަ ހަމަ. މިއިން އެއްވެސް
މާއްދާއަކަށް ނެތެއް ނޫންތޯ އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ކަމެއް ކޮށްފައެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދުކުރީ މިއީ
އެންމެ ސްމޫތުކޮށް ދާނެ. އެކަމަކު ގިނަ ކޮމެންޓު މިއައީ ހަމަ ތި ބޭފުޅުން ފޮނުއްވާފައި ހުރި މާއްދާތަކަށް
އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލު ނުގެންނަ މާއްދާތަކަށް އެންމެގިނަ ކޮމެންޓު މި އަންނަނީ. ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ވަރަށް ކުއްލި އެއްޗެއް ވިދާޅުވަން ބޭނުންފުޅުވާތީ.
ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ވެއްޖެއްޔާ ކޮންމެ ބަޔަކު ވެސް އެބައެއްގެ ދާއިރާއިން
ސުވާލުތައް ކުރީމަ ކަންނޭނގެ މީތި އަސްލު ޓައިމަށް ނިންމާލެވޭނީ. މިހާރު ދެން ބާކީ ވިއްސަކަށް މިނިޓަށް ވެއްޖެ.
އެއީ އީ.ޕީ.އޭ އިން ބޮޑަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ އެންވަޔަ ރަންމަންޓާ ސީދާ ގުޅުން މީގައި ހުރި ކަންތައްތަކަށް .
އެހެންވީމާ، އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީން ދެން ހުރި ކަންތައްތައް އަންނާނެތާ. އެހެންވީމާ، ދެ އެޖެންސީއެއްގެ
ގޮތުގައި އައިއްސަ ތިބީމަ. އެހެންވީމާ، ސީދާ ގުޅުންހުރި ކަން ތައްތަކަށް ދިއުން އެކަށީގެންވާ ކަމަށް ފެންނާތީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވެގެން އުޅޭގޮތަކީ ކުޑަކޮށް މަސްހުނިވެގެން އުޅެނީ ފެނާއި ނަ ރުދަމާގެ ކަންކަން. އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި އޮތްގޮތުން
މިހާރު ރެގި އުލޭޓްރީ އޮތޯރިޓީގެ ދައުރުވެސް އަދާކު ރައްވަނީ އީ.ޕީ.އޭ އިން. އެހެންވެގެން އެހާގިނަ ވާހަކަ އެ
ދައްކަވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭކާރޭ ހީވިއަސް. އެކަމަކު ޔުޓިލިޓީ ރެގިޔުލޭޓްރީ އޮތޯ ރިޓީގެ ބިލު އަންނައިރުގައި އެ
ދައްކަވާ ވާހަކަ ދެން ނުވެއް ދެއްކެވޭނެ. އޭތީ ދާނީ އެ އޮތޯރިޓީގެ ދަށަށް. އެކަންވާނީ އެހެން. އާދެ!
ކުރިއަށްގެންދަވާ.
އެންވަޔަރަންމެންޓަލް ޕްރޮޓެކް ޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެކްޓަރ ޔަޒީދު ޢަހްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން ހަމަ ފައިނަލް ކޮމެންޓެއް މި ބިލު އިތުރަށް ފުރިހަމަ ކޮށްލުމަށް ޓަކައި ވާރޭފެން ނަ ގާ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރާ
ކަމަށް ވަންޏާ މި % 50 ފެން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވަންޏާ ޢާއްމު ރައްޔިތުންގެ ފުރާޅުތައް ބޭނުންކޮށްގެން ނޫނިއްޔަކާއެއް
ރަށެއްގައި އެހާ ފެނެއް ނަގަ އި ރައްކައެއް ނުކުރެވޭނެ. އެހެންވެއްޖިއްޔާ އެ ފުރާޅުތައް ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާވާނެ
ފަރާތާއި އެ ކަންތައްތައް މި ބިލުގެ ތެރޭގައި ހިމަނާލަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. ދެން އީ.ޕީ.އޭގެ
ކޮމެންޓްސްތަކާއި އިތުރުކޮށްލަންޖެހޭ ބައެއް ކަންތައްތައް ހުންނާނީ އީމެއިލުން ފޮނުވާލާފައި މިހާރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ތިން މިނިޓު މި ފެށުނީ.
ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ޑި ރެކްޓަރ ޖެނެރަލް ޝަމްޢޫން އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝައްމޫން، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ދެތިން ކޮމެޓް މިހިރީ ބޮޑަށް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުގެ
ތެރެއިން މި ކަންތައްތައް ގެންދެވެނީ. ދެން ވަރަށް ރަނގަޅު އަސްލު ބިލު ވަރަށް ބޮޑަށް ޑީސެންޓްރަލައިޒް
ފޯކަސެއްގައި ހަދާފައި އޮތް ބިލެއް. ދެން މި 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) މި އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ މީގައި މި އޮތީ
ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ތިންވަނަ ފަރާތަކާއި ޙަވާލުކުރާނަމަ ކަމާ ބެހޭ ގަވާއިދުތަކާއި
އުސޫލުތަކަށް ބަލަންވާނެއެވެ. އޭގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތިން އެބަ ރެގިއުލޭޓަރ ހަދަންޖެހޭ ކަންނޭނގެ
ގަވާއިދެއް ތިންވަނަ ފަރާތަކަށް ބަދަލުކުރާނަމަ މި އެކަން ކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދެއް، އުސޫލެއް އެކުލަވާލަން ޖެހޭ
ކަންނޭނގެ. އޭރުން ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ ކައުންސިލުތަކަށް. ދެން ހަމަ ވަކި ޑެޑްލައިނަކާ އެކީގައި އެ ގަވާއިދު
އެކުލަވަ އިލާ އޮތުން ވެސް މުހިންމު. ދެން 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ). 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި މި ބުނަނީ ގާނޫނަށް

ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު ސަރުކާރުގެ މިލްކުވެރިކަމުގެ ދަށުގައިވާ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ އެސެޓްތައް ކައުންސިލުތަކާ
ޙަވާލުވެގެން ދާނެއޭ. ދެން ވަރަށް ގިނަފަހަރަށް މިހާރު އަސްލު ވާކަމެއް ހުރިހާ އެސެޓްސްތަކެއް މި ދާއި ރުގައި މި
އެކްސްޕެންޑިޗަރ މި ހުންނަނީ ނެޝަނަލް ލެވަލްގަ އި ހިފެހެއްޓިފައި މި ވަކި ޕަސެންޓެއް ކަނޑައަޅާފައި މި އޮންނަނީ
ބްލޮގް ގްރާންޓަކަށް. އޭތި އިންކްރީސްއެއް ނުވޭ. އެހެންވީމާ، ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތާ ކުރާކަމެއް މިކަހަލަ
އެސެޓްސްތައް މި ބަދަލުވެގެން ދާއިރު ކޮންޑިޝަނަލް ގްރާންޓެއްގެ ގޮތުގައި އޭތި ދައުލަތުން ދެވޭ ކަހަލަ
ގޮތަކަށްވުން. އެހެންވީމާ، އެހެން ނަހަދައިފިއްޔާ ބައެއް ކައުންސިލުތަކަށް ވަރަށް އުނދަގޫ ވެދާނެ މިހާރުގައި ހުރި
އިންފްރަސްޓްރަކްޗަރ ބަލަހައްޓަ އި މެއިންޓެއިންކުރަން. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ސަޖެސްޓްކުރާ ގޮތެއް. ދެން
އޭގެ އިތުރުން ތިން ވަނަ ފަރާތަކަށް މީގައި އޮތް ގޮތުން ތިންވަނަ ފަރާތައް ކައުންސިލުން ދެވެން އެބައޮތް. އެކަމަ ކު
މިހާރު ޔޫޓިލިޓީސް ކުންފުނިތައް ބޭނުންކޮށްގެން ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ ރަށްރަށުގައި ވާ ހަކައަކީ އެއްބަސްވުމަކަށް
މިވެނި ދުވަހެއްގެ ކުރިން ކައުންސިލާ އެކީގައި ދާންވާނެއޭ އޮތުން މުހިންމު ކަންނޭނގެ. އެހެންނޫނީ އެ އޮންނާނީ
ވެކިއުމެއްގެ ތެރޭގައި ކަންނޭނގެ. އެހެންވީމާ، ވަކި މުއްދަތެއް ދީފައި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭ ގައި ޓްރާންސްފަރ
ކައުންސިލާ އެކީގައި ވެ ވޭ އެއްބަސްވުމަކުން އެ ޚިދުމަތްތައް ދިނުން. އާދެ! އެއީ ތެންކިއު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ރަނގަޅު ވަރަށް ކުރުކޮށްގެންދެވީމަ. ފެނަކަ.
ފެނަކައި ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރ އަޠްހަރު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ފެނަކައިގެ ފަރާތުން އަޠް ހަރު އިނގޭތޯ ވާހަކަދައްކަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް
ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ތ). މީގައި ދެ ފަރާތަކަށް ފެނާއި ނަރުދަމާ ޚިދުމަތް ދޭން ދެވިދާނެ
ކަމަށް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެކްސްޕީރިއަންސް މިވަގުތު ވެސް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެން ދެ ރަށެއްގައި ނަރުދަމާގެ
ނިޒާމު އެކަނި އެބަ ބަލަހައްޓަން. އެހެން ހުރިހާ ރަށެއްގައި ފެނާއި ނަރުދަމާ އެއްކޮށް މި ބަލަހައްޓަނީ. އެހެންވީމާ ،
ރައްޔިތުންނަށް ދެމެހެއްޓެނެވި ގޮތެއްގައި ކުޑަ އަގެއްގައި ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި މި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާއަށް
ބަލާއިރު އެއް ފަރާތަކުން ދެ ޚިދުމަތް ދެވޭގޮތަށް އޮތުމަކީ އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތްކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
އެކްސްޕީރިއެންސް ކުރެވިފައިވާތީ އެ ވާހަކަ މި ފާހަގަކޮށްލީ. ދެން...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ތި ވިދާޅުވީ ހުށަހެޅުމަކަށް ހުރަހެއް ނެތެއް ނޫންތޯ މިހާރު މި އޮތްގޮތުން ވެސް.

ފެނަކައި ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރ އަޠްހަރު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އާދެ! އެއަށް ހުރަހެއްނެތް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހުރަހެއް ނެތެއް ނޫންތޯ މިހާރު މި އޮތްގޮތުން ވެސް ދެއްތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާފައި އެ އިނީ މިހާރު މިސާލަކަށް
ހުޅުމާލެ ކަހަލަ ވަރަށް ބޮޑެތި ސިޓީތަކު ގައި އެ ކަން އެގޮތަށް ކުރަން ބޭނުންވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ގާނޫނު ހުރަސް
ނާޅާ ގޮތަކަށް ގެންނަން އިނގޭތޯ. އެއީ އޭގެ މަޤްޞަދަކީ.
ފެނަކައި ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރ އަ ޠްހަރު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
ދެން މި އޮތީ ކުއްލި ކާރި ޘާތަކުގައި ފެނުގެ ވަސީލަތްތަކުން ފެން ބޭނުންކުރުން. އޭގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި އެ
ފާހަގަކުރައްވާފައި އޯލްރެޑީ އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީން. އެހެންވީމާ، އެ ތިން މަސްދުވަހަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ
ފެނުގެ ސްޓޮކެއް ހުންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީން އެކަން ފާހަގަކުރައްވާފައި
އޮތީމަ އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ދޫކޮށްލީ މި. ދެން މި އޮތީ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ). ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތް ދޭ
ފަރާތްތަކުން ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭންވާނީ އެއީ ވިޔަފާރި އުސޫލުން ދެވޭ ޚިދުމަތެއްކަމުގައި ނުބަލާ އާންމުންނަށް
ފޯރުކޮށްދެވޭ އަސާސީ ޚިދުމަތެއްގެ ގޮތުގައި އަދި މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އަގަކަށެވެ. ދެން އެ
މާއްދާގެ ހަމަ (ޅ). ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކުން ސަރުކާރުގެ މާލީ އެހީތެރިކަމަށް ބަރޯސާވާލެއް
ކުޑަކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރައްވަން ވާނެއެވެ. މި އެ ހަމަނުޖެހޭ ކަމަކަށް ނޫން އެކަމަކު ވެސް އެއްކަލަ އެހެން އޮތީމަ
މި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ލިބޭ އެއްޗަކުން މި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވޭ މި ދެންނެވީ އެންމެ
އަސާސީ ޚިދުމަތެއްގެ ގޮތުގައި މިކަން ކުރާކަމަށް ވަންޏާ މިހާރު ވެސް ސަބްސިޑީއަށް ބަރޯސާވެގެންހެން އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ ކުރެވޭނީ. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލީ އެ ދެ މާއްދާގައި އެގޮތަށް އޮތީމަ. ދެން މި އޮތީ ވަކި
ބާވަތެއްގެ އެއްޗެއް ނަރުދަމާގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އެޅުން މަނާކުރާ ގާނޫނު. އެއީ 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ގ). އެ
މަނާކޮށްފައި އެކަން ތަންފީޛުކުރެވޭނެ ގޮތެއް ނޫނީ އެކަން ބެލެހެއްޓޭނެ ގޮތެއް ބަޔާންކުރެވުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު
ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެކަން ކޮށްފިއްޔާ ދެންވާނެ ގޮތަކާއި، މިހާރު މި އޮންނަ ގޮތުން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނަރުދަމާގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް މިސާލަކަށް ވަރަށް ގިނަ ތަފާތު އެއްޗެހިތައް އެބަ އަޅާ. ކުރީގަ އި
އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މި ގޭތެރޭގައި ވަކި ދާގަނޑު ލީ ޖަންކުޝަނެއް ބަހައްޓަ އިގެން އެކަން ކުރާތީ ގޭގެ
ވެރިފަރާތުން އެ ޒިންމާ ނަގަންޖެހޭ އެ އަޅާ އެއްޗެއްސަށް. އެކަމަކު މިހާރު ކޮން ގެއަކުން ނޫނީ ކޮން ފަރާތަކުން

ދޫކުރި އެއްޗެއް ކަމެއް ނޭނގޭ ހާލަތެއް ގިނަފަހަރު ދިމާވާނީ. އަދި ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ
ދިމާވޭ ހަމަ މި ދޫކޮށްލާ ބައެއް އެއްޗެހީގެ ސަބަބުން ޚިދުމަތަށް ބުރޫއަރާ ހަމަ އާބާދީގެ ބޮޑު ބަޔަކަށް އޭގެ
އަސަރުކުރާ ތަން. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލީ. ދެން މި އޮތީ 34 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ). ބޯކޮށް ވާރޭ
ވެހުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އުދައެރުމުގެ ސަބަބުން ދިމާވާ ފެންބޮޑުވުމުގެ ކާރިޘާތަކުގައި ނަޖިހާއި ނަޖިސް ފެން
ސާފުކުރާ ނިޒާމު ބޭނުންކުރުމަކާ ނުލައި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު ބޭނުންކޮށްގެން އެ ފެން މޫދަށް ބޭރުކުރުމަށް މި މާއްދާ
ހުރަހެއް ނާޅައެވެ. އެއްވެސް ވަރަކަށް އެކަމަށް ޓަކައި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު ބޭނުންކުރުމަކީ އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
ގޮތުގައި ޞިއްޙީ ގޮތުން ވެސް އޭގައި ނުރައްކާތެރިކަމެއް އުފެދިދާނެ. އަދި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު ހުއްޓުމަކަށް
އައިސްގެން ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތް މެދުކެނޑިދާނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އެއީ ނަރުދަމާގެ
ނިޒާމުގައި ބޭނުންކުރާ ޕަންޕުތަކާއި އެ އެއްޗެއްސަކީ ވަކި މިންގަނޑަކަށް ޑިޒައިންކުރެވިފައި އެގޮތަށް ބޭނުންކުރެވޭ
އެއްޗެއްސަށްވާތީ އެ ސްޓްރޯމް ވޯޓަރ އަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް އޭތި ހުޅުވާލައިފި ކަމަށްވަންޏާ އޭގެން އުނދަގޫތަކެއް
ދިމާވެދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ތަޖުރިބާ މިހާރު ވެސް ކުރެވެމުންދޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނޫން. މީގެ މަޤްޞަދަކީ ޓްރީޓްމަންޓަކާއި ނުލައި ޓްރީޓް ނުކުރިޔަސް އެކަހަލަ ހާ ލަތެއްގައި އެންމެ ރަނގަޅޭ
ޑަމްޕްކުރުން މޫދަށް އިނގޭތޯ. އެ ނޫން ހާލަތެއްގައި ޓްރީޓްކުރަން ބާރު އަޅާފައި، އެކަހަލަ ހާލަތެއްގައި އެންމެ
ރަނގަޅޭ ހަމަ ހުރިގޮތަކަށް އަވަހަށް އޭގެން ސަލާމަތްވާށޭ. އެހެން އެ ބުނަނީ އިނގޭތޯ. އެގޮތް އެންމެ ރަނގަޅެއް
ނޫންތޯ.
ފެނަކައި ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރ އަޠްހަރު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އެހެންވީމާ، އޭގެ ސަބަބުން އެ މާއްދާ އެހެން އޮތީމަ މި ދެންނެވީ ސްޓޯމް ވޯޓަރ ބޭރުކުރަން ފުރުޞަތު ހުޅުވިގެން
ހިނގައިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކު ރެވުނީމަ އެ ބައެއް ފަންނީ ބޭފުޅުން އެ ލަފާ އެގޮތަށް ދެއްވީމަ އެކަން މި
މެންޝަންކުރެވުނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތިން މިނިޓު ހަމަވީ އިނގޭތޯ.
ފެނަކައި ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރ އަޠްހަރު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެ ވުން:

އަދި 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ). އޭގައި 41 އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އޮޅުމަކުންހެން ޖެއްސެވިފައި އިނީ. އެތަންކޮޅު. އެ
ނިމުނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދޭނަން. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ
ދަޢުވަތަކަށް ވަޑައިގެން އެބަތިއްބެވި ކައުންސިލެއްގެ މަންދޫބުން އިނގޭތޯ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ދްުށގޮތުގައި ވަރަށް
ބޮޑު ޒިންމާތަކެއް ވަރަށް ބޮޑަށް ލާމަރުކަޒުކޮށްފައި މި އޮތީ ބިލު އިނގޭތޯ. ޚާއްޞަގޮތެއްގައި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ
މަސައްކަތްޕުޅުން. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުން ހުރިގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެން އަޑުއަހާލަން ވަގުތު ކޮޅެއް
ބޭނުންވާނެ. ދެން ތިން މިނިޓޭ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ތި ބޭފުޅުން ހުރިހާ ކޮމެންޓެއް ލިޔުމުން ފޮނުއްވާފައި
ހުރީމަ އެއަށް އެއްވެސް އެއްޗެއް އަޅުގަނޑުމެން އަތުން ގެއްލިގެންނެއް ނުދާނެ. އެހެންވެ ވީހާ ވެސް
ކުރުކޮށްލަދެއްވަން ދަންނަވަނީ. ވިދާޅުނުވާ އެއްޗެހި ވެސް ލިޔުމުން ހުރި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް
ރަނގަޅަށް ބަލާނަން އިނގޭތޯ.
އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީ ޑެޕިއުޓީ ޖެނެރަލް މެނޭޖަރ އާދަމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ދަންނަވަން އިނީ ހަމަ ތި ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުމުން އީމެއި ލް ޒަރިއްޔާއިން
ކޮމެންޓް ފޮނުވާނެކަމަށް މިރޭ 12 ގެ ކުރިން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި ގާނޫނަކަށްވެގެން އައިސް
މި ގަވާއިދުތައް އަޅުގަނޑުމެންނާއި ހިސާބަށް މި އެންފޯސް ކުރެވޭނެ މި ވަގުތަކަށް މި އިންތިޒާރުގައި މި ތިބީ.
ތައްޔާރުކަން އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީގެ ފަރާތުން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު މިއީ އާދަމް ރަޝީދު ކަސްޓަމަރ
ސަރވިސްއިން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު މި ބޯޑު ހުރިގޮތުން އަޅުގަނޑަކަށް ނުއެއް ފެނޭ. މި މާޅޮހު ކައުންސިލުން ދެއްތޯ.
އުކުޅަހު ކައުންސި ލުގެ ފަރާތުން ބޭފުޅަކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އުކުޅަސް ކައުންސިލުން އިނގޭތޯ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަރަށް ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއް މި ދިރާސާކޮށްލަން ލިބުނީ .
ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް ކައުންސިލުގެ އޭރިއަރއަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލީ. ބަލާލިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފާހަގަވި އެއްކަމަކީ ސްޓޯރޭޖް ކެޕޭސިޓީ މި ސީދާ މިގޮތަށް މެންޝަން ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެ ރަށުގެ ބިން އޮތް

ނިސްބަތަކުން އެ ޑިސިޝަން ނެންގެވޭގޮތަށް މީތި ފަރުމާކޮށްފައި އޮތިއްޔާ ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް. އެއީ ބައެއް
ރަށްރަށަކީ ވަރަށް ބިން ކުދި ރަށްރަށް ވީމަ މި އެހާ ވަކި ސްޕެސިފިކް މަންތެއް ޖަހާފައި އިނދެއްޖި އްޔާ އެ ކެޕޭސިޓީ
ނަގަން ބިމުގައި ދަތިކަމެއް އޮވެދާނެ ކަމަށް ފެންނާތީ އެކަން ފާހަގަކޮށްލަން. ދެން މީގައި އެންވަޔަރަންމަންޓަލް
އެސެސްމަންޓް ހަދަމުން ދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަވީ ޚާއްޞަކޮށް މި އުކުޅަހުގެ ފެނުގެ ނިޒާމުގެ ޑިސްޗާޖު
ލައިން އެޅިފައި އިން ގޮތުން މި ފަޅުތެރޭ މެދެއްކާ ހިސާބަ ށް ދޫކޮށްލާފައި އިނުމުގެ ސަބަބުން އެ ސަރަޙައްދުގައި
އެއްގޮތަކަށް ވެސް ކޮރަލް މި ނުހެދޭ. އެ ސެލެރިޓީގެ މައްސަލައެއް އުޅޭކަމަށް ފެންނާތީ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ
މައްސަލަތައް އެޑްރެސްކުރެވޭ ގޮތަށް ރިޕޯޓްތައް ފައިނަލްވެގެން ދިއުމުގެ ކުރިން ކައުންސިލުގެ އޮޕީނިއަނެ އް ވެސް
ނަގާލުން މުހިންމު ކަމެއްކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ. އެ ދެ ޕޮއިންޓް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން.
އުކުޅަހު ކައުންސިލުގެ ފަރާތުން ބޭފުޅަކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަނޑު އަދި އިތު ރުކޮށްލާނަން، އުކުޅަސް ކައުންސިލުން އިނގޭތޯ. މި 10 ވަނަ ނަންބަރު. އެއީ
ކައުންސިލުތަކަށް ލިބޭ، ކައުންސިލުތަކުގެ ޒިންމާތަކާއި ބާރުތައް ވެސް 10 (ބ). އެއީ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި
ރެގިއުލޭޓްރީ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާފައިވާ އަގަށްވުރެން މަތިނުވާނޭ ގޮތެއްގެ މަތިން ރައްޔިތުންގެ ލަފައާއެކު އެ
ރަށެއްގައި ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތުން ނަގާނެ އަގު ކަނޑައެޅުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ މި ފެނާއި
ނަރުދަމާއަކީ އަސްލު ކަރަންޓަށްވުރެން މާ ކުޑަކުޑަ އާމްދަނީ އެއް ލިބޭ އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، އަދި ސަރުކާރުން
ކަނޑައަޅާ އަގަށްވުރެން ކުޑަ އަގެއް ނަގައިގެން އެ ޚިދުމަތް ދެވިދާނެތޯ އެއީ ރައްޔިތުންނަށް ގޮވާލާ
ބައްދަލުވުންތަކުގައި ޙަޤީޤަތުގައި އަންނާނީ އެކަމަށް ޝަ އުޤުވެރިކަން ހުންނަ ވަކި ގޮތަކަށް އެ ބައްދަލުވުން ގެންދަން
ބޭނުންވާ ބަޔަކު. އެހެންވީމާ، އަގު ހަމަ ޒީރޯއަށް ހެދުމުގެ ނި ޔަތުގައި އައިސް އެ ބޭފުޅުން އެދޭ އެ ލަފައާ އެއްގޮތަށް
އެކަން ކުރީމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވިދާނެތޯ އެ ސުވާލު އަޅުގަނޑު މި އުފެދެނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތީގެ އިތުރު މަޢުލޫމާތެއް އަރުވާކަމަށް ވަންޏާ އެ މާއްދާ އެގޮތަށް ގެނެސް އޮތް ސަބަބަކީ ކައުންސިލުތަކަށް އެ ރަށުގެ
ބިޒްނަސް އެންވަޔަރަންމަންޓަކީ ފޭވަރަބަލް އެންވަޔަރަންމަންޓަކަށް ހައްދަވަން ބޭނުންފުޅުކަމަށް ވަންޏާ އެ ފުރުޞަތު
އަޅުގަނޑުމެން ތަނަވަސްކޮށްދެނީ. އެހެންވީމާ، އެންމެ މަތީ ޕްރައިސް ސީލިންގ ކަނޑައަޅާނޭ އޮތޯރިޓީން. އެކަމަކު
ކައުންސިލަށް އެފޯޑް ކުރެވޭކަމަށް ވަންޏާ ބިންތައް ކުއްޔަށް ދީގެން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ތެރެއިން ބޮޑު ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން
މިހާރު ކުރެވޭކަމަށް ވަންޏާ ހައްދަވަންވީ ނޫންތޯއޭ އެ ސީލިންގއަށްވުރެން ދަށް އަގަކަށް. އޭރުން ވިޔަފާރިތަކަށް ވެސް
ޝައުޤުވެރިވެ ރައްޔިތުންގެ ތާއީދު ވެސް ބޮޑުވެ އެ މީހުންނަށް ވެސް ލުއިފަސޭހަ، ފުރުޞަތު ދިނުން. ކޮންމެހެން

ކުރައްވަން ލާޒިމެއް ނޫން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މި ލާމަރުކަޒު ގާނޫނަށް ގެނައި ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން
އެބަ ލިބޭ އިތުރު އާމްދަނީތަކާއި އިތުރު ފުރުޞަތުތައް ކައުންސިލުތަކަށް. އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުންނަށް އެބައޮތޭ
ފުރުޞަތު އަގު ދަށްކު ރައްވަން ބޭނުންފުޅިއްޔާ އަގު ދަށްކުރަން. އެކަމަކު އޮތޯރިޓީގެ އަގަށްވުރެން ބޮޑުކުރައްވައިގެން
ނުވާނެ. އެ ބޭފުޅުން ދެއްވާނެ މަތީ ރޭންޖު އިނގޭތޯ. އެއަށްވުރެން ދަށްކުރެވިދާނެއޭ ބޭނުންފުޅިއްޔާ. އެއީ އެ ބުނާ
ވާހަކައަކީ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތު ދެވިއްޖެހެން. ދެން އެބައޮތް
އަދި ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއް. އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އެބަ އިންނެވިތޯ.
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑެޕިއުޓީ ކައުންސެލް ޖެނެރަލް ޢާ އިޝަތު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑު އައިޝަތު މުޙައްމަދު އިނގޭތޯ. ދެން ގިނަ ކޮމެންޓްސްތައް
ފިނޭންސް އިން ވެސް އެހެން މިނިސްޓްރީތަކުން ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިފި. ދެން އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދެ
ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލާނަން. 31 ވަނަ މާއްދާގައި ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑާރސްގެ މި ޒިންމާތައް ފާ ހަގަކުރައްވާފައި
ހުރިއިރުގައި މި 31 ވަނަ މާއްދާއަކީ ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރގެ ޒިންމާތައް ބަޔާންކުރާ މާއްދާ. ދެން
އިތުރުކުރައްވާފައި މި އޮތް (ތ)، (ލ)، (ގ) މި އީ އަސްލުގައި މި ތިން އަކުރަކީ، 31 ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޚިދުމަތްދޭ
ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާ. މި ތިން ކަމަކީ އަސް ލުގައި ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރގެ ޒިންމާތަކެއް ނޫން ކަންނޭނ ގެ.
އެހެންނަމަވެސް، ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރއަށް ކުރެވިދާނެ ބައެއް ކަންކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި
ކުޑަކޮށް ޢިބާރާތް އިޞްލާޙުކޮށްލާފައި ބަދަލުކޮށްލެވިދާނެހެން . މިއީ އަސްލު މި ބޭފުޅުން ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި
ތަންތަނަށް ވަދެވިދާނެ ވާހަކަ އާއި އެހެން ތަންތަނުގައި މީޓަރ ހަރުކުރެވިދާނެ ވާހަކައާ ދެން ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑް
ކޮށްދިނުމުގައި ޑިސްޓްރަޕްޝަނެއް އައިސްދާނެތީ އެ އެއްޗެހި އަޅުގަނޑުމެން މަނާކުރުން ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، މިއީ ކީ
އަސްލު ޒިންމާތަކެއް ނޫނޭ. ބަޓް އޭޒް އަ ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރ ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި ކުރެވިދާނެ ކަންކަމޭ.
އެހެންވީމާ، އަސްލު ގައި އެއްކަލަ ޒިންމާތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނުމުގެ ބަދަލުގައި ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރއަށް
ކުރެވިދާނެ، މި ބުނީ ޚިދުމަތް ދިނުމުގަ އި ލިބޭ ބައެއް ކަހަލަ، ދެން ބާރޭ ނުކިޔަމާ. އިޚުތިޔާރު ދެއްތޯ. އެ ކަހަލަ
ގޮތަކަށް ފްރޭޒިންގ ބަދަލުކޮށްލާފައި މި ބައިތައް ގެނައުން ކަންނޭނގެ އެ ބިލު އެންމެ ފުރިހަމަވާނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ބައި އެންމެ ފަސޭހައިން ގެނެސް ގުޅުވޭނެ ހަމަ ބާރުތަކުގެ ބަ ޔަށް. އެއީ ސަރވިސް
ޕްރޮވައިޑަރއަށް ލިބޭ އިޚުތިޔާތުތަކާއި ބާރުތައް މިހާރު މީގައި އެބަ އޮތް.

އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑެޕިއުޓީ ކައުންސެލް ޖެނެރަލް ޢާ އިޝަތު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ޒިންމާތަކޭ މި ބުނަނީ ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރއަށް ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭނެ
ކަންކަން ދެއްތޯ. ބަޓް ދީސް އާ އެ ފަރާތަށް އިޚުތިޔާރު ލިބޭ ކަންކަންތާ. މިއީކީ އެ ފަރާތުގެ ޒިންމާތަކެއް ނޫން. މި
ކަންކަމާއި ގުޅޭ ގޮތުން އެ ފަރާތް އެކައުންޓަރބަލެ އް ނުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަސްލުގައި ޒިންމާތަކުގެ ދަށުގައި ނޫނޭ
މި ބައި އޮތީމަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މި 3 އަކުރު ގެންގޮސް ލެވިދާނެއޭ އެ މީހުންނަށް ލިބޭ ބާރުތަކާއި ޙައްޤުތަކުގެ ބަޔަށް
އިނގޭތޯ. އޭރުން މިހާރު ގޭގެއަށް ވަދެ އުޅެނީކީއެއް އަނެއްހެން ގާނޫނީ ގޮތުން ބާރެއް ލިބިގެނެއް ނޫން. އެހެންވީމާ،
އެ ބާރު އަސްލު ދޭންޖެހޭ.
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ޑެޕިއުޓީ ކައުންސެލް ޖެނެރަލް ޢާ އިޝަތު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން ހަމަ 32 ވަނަ މާއްދާ. މިހާރު މި އިތުރު ކުރައްވާފައި މި އިނދަ ބަންދުކޮށްގެން ފެން އުފެއްދުމާއި ވިއްކުން.
ދެން އިނީޝިއަލީ މި ބިލު ޑްރާފްޓްކުރެވުނުއިރު ބޮޓްލްޑް ވޯޓަރ އަސްލު އެކްސްކްލޫޑްކުރާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް
މިނިސްޓްރީން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވީ އިނގޭތޯ އޭރުގައި. ދެން އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު މީގައި ހިމަނާ ކަމަށް ވަންޏާމުން
އަސްލު ހަމައެކަނި މި މިންވަރަށް ބުނުމުގެ ބަދަލުގައި އަދި އިތުރުކޮށްލުން ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފެންނަނީ އެއްކަލަ ބޯފެނުގެ ގޮތުގައި ބަންދުކޮށް ގެން ފެން ޕްރޮވައިޑް ކޮށްދެންޏާ ހުންނަންޖެހޭނެ މިންގަނޑުތަކެއް
ހުންނަންވާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ކަހަލަ އެއްޗެހި ގަވާއިދުގައި ހިމަނަންވާނެ. އެއީ މި މިންވަރަށް ބުނެފައި ދޫކޮށްލުން
ކުޑް ނޮޓް އެހާ ފުރިހަމައެއް ނުވޭ ކަންނޭނގެ މި މައްދާ މިހާރު ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ހިމެނިގެން އަންނާތީ ބޮޓްލްޑް
ވޯޓަރ. އެހެންވީމާ، އެއަށް އިތުރުކޮށްލެއްވުން ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް ފެނޭ. ދެން އޭގެ އިތުރުން ހަމަ ފިނޭންސް އިން
ވެސް ހަމަ ފާހަގަކުރެއްވި 35 ވަނަ މާއްދާ ނިކަމެތިންނަށް ޚިދުމަތް ދިނުން. އެބައިގައި އަސްލުގައި ނިކަމެތިން
ކަނޑައެޅުން ހަމަ ފިނޭންސް އިން ފާހަގަކު ރި ގޮތަށް އަންނަންވާނީ ނެޝަނަލް ލެވެލް ގައި ސަރުކާރުން. އެކަމަކު އެ
ރަޖިސްޓްރީ ކައުންސިލުން ބެލެހެއްޓުމުގެ މައްސަލަ އެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަސްލު މި މާއްދާ އަދި ކުޑަކޮށް އެބަ ޖެހޭ
ކަންނޭނގެ އަޅުގަނޑުމެން އެލަބްރޭޓްކޮށްލަން. އެއީ ދެން އަޅުގަނޑުމެން އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުރި ކޮމެންޓްސްއަކީ.
ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން ބޭފުޅަކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިކަމެތިން އަޅުގަނޑުމެން ބަލަނީ މާޖިނަލަ އިސް ޕޮޕިއުލޭޝަންގެ ގޮތުގަ އި. މާޖިނަލައިސް މީހުންގެ ތެރޭގައި ފާޚާނާގެ
ނިޒާމު ސާފުކޮށް ބަލަހައްޓާ މީހުން ވެސް ހިމެނޭ. އެއީ ވެސް ނިކަމެތިން. އެ މީހުންނަށް އެ މަސައްކަތުގައި އެ
ދިމާވާ އެކްސިޑެންޓްތަކާއި އެ ކަންކަމުން އެ މީހުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ އޮކިއުޕޭޝަނަލް ހެލްތް އެންޑް
ސޭފްޓީ ގަވާއިދުތަކެއް ނުހުރޭ. އެހެންވިމާ، އެއަށް އެޑްރެސް ކުރެވޭ ގޮތަކަށް އެ މާއްދާ އޮންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު.
އެހެންނޫނީ ގަވާއިދު ހެދިގެންދާއިރު ހަމަ އެކަމަށް އިޝަރާތް ކޮށްލީ އިނގޭތޯ. ދެން އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ހިތަށް
މި އަރަނީ މަޤުޞަދުގެ ތެރެއަށް ރަނގަޅުވާނެއޭ އިތުރުކޮށްލަން ރާއްޖޭގެ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ސިނާޢަތް ހަރުދަނާކޮށް
ތަރައްޤީކުރުން. އެއީ މި ގާނޫނުގެ މުހިންމު ބޭނުން އެއް މަޤުޞަދޭ އެއީ ތަރައްޤީކުރުން. އެ ބަސް ލިޔެލުން
ރަނގަޅުވާނެއޭ. ދެން އޭގެ އިތުރުން ހަމަ އެކިއެކި ފެނާއި ނަރުދަމާއާ ގުޅުން ހުރި މުއައްސަސާތަކުގެ ބައިވެރިވުމާއި
އެއްބާރުލުން. މިހާ ރު އަޅުގަނޑުމެން މި ފެންނަނީ ސައިލޯ ސިސްޓަމެއް އެގްރިކަލްޗަރ، ހެލްތް އެހެން ގޮސް
ނުގުޅިގެން ދާތަން. އެކީގައި މަސައްކަތްކުރެވޭނަމަ ވަރަށް ގިނަ ޚަރަދުތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެވޮއިޑްކޮށް ލެވިދާނެ.
އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ބާރުއެޅޭ ކަހަލަ އެހެން މާއްދާއެއް ވެސް އެބަ އޮތް. އަޅުގަނޑަށް އެއީ 17 ވަނަ، އާދެ! އެބަ
އޮވޭ އެއް މާއްދާއެއްގައި އެއްކަލަ އެއްބާރުލުން ދޭންޖެހޭނެއޭ އެކި މުއައްސަސާ އިން. އެހެންވީމާ، އެ
މުއައްސަސާތަކުގެ ނަންތައް ހަމަ ގެންނަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. އެއީ މިސާލަކަށް ހެލްތް މިނިސްޓްރީ، އެގްރިކަލްޗަރ.
އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މީގައި އެހެން މެންޝަން ކޮށްލީމަ ފަސޭހަވާނެ ކަންނޭނގެ އެ މުއައްސަސާތައް އެއް
ޕްލެޓްފޯމަކަށް ގެންނަން. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާ އެހެން ޕޮއިންޓަކީ 17 ވަނަ ޞަފްޙާގައި (ވ) ގައި މި
އޮންނަނީ ލައިސެންސް ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުން ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ޝަރުޠުކުރާ، ޢަމަލުކުރަމުންގެންދޭތޯ ބެލުން
އިނގޭތޯ. އެ ގެންދޭތޯ ބެލުމަށް ޓަކައި ޑޭޓާތައް ކަލެކްޓް ކުރާނީ. އެ ޑޭޓާ ލިބޭނެ ގޮތް، އެ ބޭނުންވާ ފަރާތްކަށް
ޢާއްމުކޮށް، ވާހަކައަކީ އެ ޑޭޓާ ސެންޓްރަލް އޮތޯރިޓީއަކުން ގެނެއްސަ ބެހެއްޓުމަކުން އޭގެ ފައިދާއެއް ނުކުރާނެއޭ.
މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ އަޅުގަނޑުމެން ފެނާ ބެހޭ ސިސްޓަމުތައް ޑިޒައިންކުރާއިރުގައި
އަޅުގަނޑުމެނަކަށް ނޭނގެ އެކި ރަށްރަށުގައި އެކި ޒާތުގެ ސިސްޓަމްސްތައް ހުންނައިރު އެ ތަނުން އެންމެ ރަނގަޅަށް
ޕަރފޯމްކުރަނީ ކޯއްޗެއް ކަމެއް. ނޭނގި ލޯމަރައިގެން ތިބެ އަނެއްކާ ވެސް ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް މި ހަދަނީ.
އެހެންވީމާ، އެ ޑޭޓާއަށް އަޅުގަނޑުމެން އެކްސެސްވާންޖެހޭ. އޭރުންނޭ މި މުއައްސަސާ ކުރިއަރައިގެންދާނީ. ދެން މި
އޮންނަނީ 19 ވަނަ ޞަފްޙާގައި އެބަ އޮވޭ ކަނޑައަޅާ، ފެނާއި ނަރުދަމާ ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ކަނޑައަޅާ ޕްލޭނެއްގެ
ވާހަކަ. އެ ޕްލޭންގައި ވެސް ހިމެނޭނީ ކޯއް ޗެއްކަން ނެތިއްޔާމުން ހަމަ ޕްލޭނެކޭ ޖަހާފައި ސުރުޚީއެއް އަޅާފައި ކޮންމެ
ވާހަކައެއް ވެސް ލިޔެފައި ފޮނުވާލެވޭނެއޭ. އެހެންވެ، އަޅުގަނޑު ހިތައް އަރަނީ އެ ޕްލޭންގައި ހިމެނޭނީ މިސާލަކަށް
ކޮލިޓީ، ނޮން ރެވެނިއު ވޯޓަރ، އެހެން ނޫނީ ޚިދުމަތް ޑިސް ޓްރަޕްޓްކޮށްފައި، ކުރެވޭވަރު، އިނޮވޭޝަން، ރިސަރޗް،
ސީ.އެސް.އާރު. އެ ކަހަލަ ވާހަކަތަކެއް، ޕޮއިންޓްތަކެ އް ލިޔެލީމަ އެ މާބޮޑަށް ފުރިހަމަވެގެން އަންނާނެއޭ. ދެން

ކުރީގައި އަޅުގަނޑު އިޝާރާތް ކޮށްލީ އެއީ 17 ވަނަ މާއްދާގައި އޮންނަނީ ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާތަކުން
އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހެނެއޭ. އެ ތަނަށް ހަމަ ކުރީގައި ދެންނެވި މުއައްސަސާތަކުގެ. ދެން ހަމަ
ފައިނަލް ޕޮއިންޓަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައި ލާނީ 23 ވަނަ މާއްދާގައި މި އޮންނަނީ މީރު ފެން އުފައްދާ ނިޒާމަކުން
ބިމުގެ މީރު ފެން ފަށަލަ އާއި ކުޅިފަދަ ތަންތަނުން ފެން ނަގާ ބޭނުންކުރުމަކީ މަނާ ކަމެކޭ. އެކަމު އަޅުގަނޑު ހިތަށް
މި އަރަނީ ހަމަ އެ ސިސްޓަމް ޑިޒައިންކުރެވިދާނެއޭ އެ ވޯޓަރ ސިސްޓަމް ކޮންޑިޝަން މާރަނގަޅުވާ ގޮތަކަށް ވެސް.
މިހާރު މިސާލަކަށް ބައެއް ކުޅިތައް ކައިރީގައި ހުންނަ ގޭގެއަށް ވާރޭވެހި ފެން ބޮޑުވެގެން ޢާއްމު އުނދަގުލަކަށް ވެސް
ވެގެންދޭ. އެހެންވީމާ، އެ އުނދަގުލުން ސަލާމަތްވާ ކަހަލަ ޑިޒައިނެއް، އަދި ހަމަ އެ ކުޅީގައި ހުންނަ ފެނަށް ވެސް،
އެހެންނޫނީ އެ މާޙައުލަށް މާބޮޑު ރައްކާތެރި، ރަނގަޅު ގޮތެއްވާ ކަހަލަ ޑިޒައިނެއް ވެއްޖިއްޔާމުން އޭގައި
މައްސަލައެއް އުޅޭނެހެން އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ. އެހެންވީމާ، އެ ޚިޔާލު ވެސް ހަމަ ދަންނަވާލީ. އެއީ ދެން މިހާރު
ކޮންމެހެން މި ބަދަލެއް ގެންނާކަށް ނޫން. އެހެން ނަމަވެސް، ފަހުން ގަވާއިދުތައް ހެދެމުންދާއިރުގައި މި ޚިޔާލުތައް
އޭގެ ތެ ރެއަށް ވަންނާނެ. ދެން ހަމަ ޓެކްނޮލޮޖީއަށް އިސްކަންދިނުން. އެއީ 27 ވަނަ މާއްދާގައި މި އޮންނަނީ. އެއީ
25 ވަނަ ޞަފްޙާ. އެންމެ ގެއްލުން ކުޑަ ޓެކްނޮލޮޖީތަކަށް އިސްކަންދިނުމާއި އަދި ފެން އުފެއްދުމާއި ބޭނުންކުރުމުގައި
ތިމާވެއްޓަށް އެންމެ ގެއްލުން ކުޑަ ގޮތްތަކަށް އިސްކަންދޭންވާނެއޭ. އެހެންވީމާ، އޭގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ހިތަށް މި
އަރަނީ އޭގައި ހިމެނޭނެ އަނެއްކާ ވެސް އެ ބައިތައް އިސްކަންދޭންވާ ކަންތައްތަކަކީ ކޮބައިތޯ އޭގެ ތެރެއަށް މި
ހިމަނާލަނީ ޑޭޓަރ ޝެއަރިންގ، ކޮލަބަރޭޝަން މި ކަހަލަ ކަންތައްތައް. އެއީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެ ބޮޑު
މައްސަލައަކީ ކޮންމެ ބަޔަކު ވެސް އެ ބައެއްގެ އަތުގައި ހުންނަ ޑޭޓާ އާއި ސަރވޭ ރިޕޯޓުތަކާއި ކޮންސަލްޓެންސީ
ރިޕޯޓުތައް އެހެން ބަޔަކަށް ލިބުން ދަތިވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް. ދެން އަދި އެ ރިޕޯޓުތައް ހުންނަ މީހުންގެ އޮންނަ ކަމަކީ
ހަމައެކަނި ނެޓަށްލާފައި އެ އެއްޗެހި އެބަ ހުއްޓޭ ބުނުމެއް ވެސް ނޫން. މިހާރު ވޯކްޝޮޕް، ސެމިނަރ، ކޮންފަރެންސް
އެއްޗެހި ބާއްވާ، އެކިއެކި މުއައްސަސާތައް އެއްތަނަކަށް ގެނެސް، އެއާ ބެހޭ ޑިބޭޓްތައްކޮށް. އެހެންނޫނިއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެންގެ އީ.އައި.އޭ ޕްރޮސެސް ކުރިއަކަށް ނުދާނެ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ފެއްޓި ގޮތަށް އަދިވެސް އެ އޮތީ.
އެހެންވީމާ، އަދި ޑިޒައިންތައް ވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޑިޒައިންތަކާއި އެއްޗެހި
ވެސް، މިކަން ކުރާނެ ގޮތްތައް ތަރައްޤީ ކުރެވޭނީ އެ ޑޭޓާ އެންމެންނަށް ލިބިގެންނޭ. މިހާރު މި ވާގޮތަކީ، ބައެއް
މުއައްސަސާތަކުން މި ބުނަނީ ތިއީ ތިމަންނަމެންގެ އިންޑަސްޓްރިއަލް ސީކްރެޓޭ. އިންޑަސްޓްރިއަލް ސީކްރެޓަކަށް
ކިހިނެއްތޯ ވާނީ. އެއީ ފެނާއި ނަރުދަމާއަކީ މިއީ އަސާސީ ޙައްޤެއް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އިންޑަސްޓްރިއަލް
ސީކްރެޓަކަށްވެގެން އެ އެއްޗެހި ލިބޭ ހުރި ހާ ދަސްވުންތައް ފޮރުވެފައި ހުރެއްޖިއްޔާމުން ކިހިނެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެން
ތަރައްޤީވާނީ. އެހެންވީމާ، އެ ޚިޔާލުތަކާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ނިންމާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ބާރީ. ބާކީ އޮތް 5 މިނިޓުގެ ތެރޭގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވަރަށް މުހިންމު ސުވާލެއް
މިއިން ބޭފުޅަކަށް ކޮށްލައްވަން ބޭނުންފުޅިއްޔާ އެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު ހުޅުވައިލާނަން. ވަރަށް ބައިވަރު މަޢުލޫމާތު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިއްޖެ. ކަމެއް ސާފުކޮށްލައްވަން ބޭނުންފުޅިއްޔާ އެއްވެސް... އާދެ!
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ވެސް ދެންމެގައި ބާރީ ފާހަގަކުރެއްވިހެން އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ ނަރުދަމާގެ
ނިޒާމު އަޅުގަނޑުމެން މާނަކުރަން އެބަ ޖެހޭ. މިސާލަކަށް މުސްތަޤުބަލުގައި ހަމަ ޓެކްނޮލޮޖީގެ އަ ލީގައި އައިސްދާނެ
ކަންނޭނގެ މިހާރު މި އަޅާހެން ރަށުތެރޭގައި ހޮޅި ނާޅާ، މިސާލަކަށް ގޭ.ބީ.ސީ ލެވެލްގައި އެކަން ކުރެވޭނެ ކަހަލަ
ގޮތްތައް ވެސް. މި ދެންނެވީ އެ އިނޮވޭޝަން އައިސްދާނެ. ހަމަ އެގޮތަށް ފެން. ދެން އޭ ގައި ވެސް އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ އެއަށް ޖާގަ އޮންނަހެން އޮތުން މުހިންމު ކަމެއް ކަންނޭނގެ. ދެން އަނެއް ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ
ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އަސްލުގައި، ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ވާހަކަދައްކައިގެން ޑްރާފްޓެއް
ހަދާފައި މި އޮތީ. އޮތްއިރުގައި އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ފޯކަސްކުރިން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ
ސިޔާސަތު ބައްޓަންވަމުންދާ ކަންތައްތަ ކަކަށް. މިސާލަކަށް ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނެއް ވަރަށް ފަހުން ފާސްކުރި
އަޅުގަނޑުމެން. އޭގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށް ބޮޑު އަމާޒެއް އެއީ ކައުންސިލުތަކަށް ވީހާ ވެސް ބޮޑަށް
ބާރުތައް ދޫކުރުން. ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ބަޖެޓަށް ލާމަރުކަޒުކުރުން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް
ވިސްނާފައިވާނެ. ދެން ހަމަ އެގޮތަށް އަނެއް ކަމަކީ އެނގިވަ ޑައިގަންނަވާނެ ކްލައިމެޓް އެމަރޖެންސީ އަޅުގަނޑުމެން
މި ތިބީ އިޢުލާނުކޮށްގެން. އޭގެ ބިލެއް މަޖިލީހުގައި އެބަ އޮތް. އެއާއި ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެއަކީ އެ
ރޮނގުން އެންމެ އެމްބެޝިސް ޤައުމަކަށް ހެދުމުގެ މަސައްކަތަކީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފަށައިގެން އުޅޭ ކަމެއް. އެ
ކަހަލަ ބަ އިވަރު ކަންތައް. މިސާލަކަށް ޕްލާސްޓިކާ ދު ރުވުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ހުރި އަމާޒުތަކެއް ހިފާފަ. އެ
ހުރިހާ އެއްޗަކަށް ވިސްނުން ބަހައްޓައިގެން ކަންނޭނގެ މި. ދެން ކުރީގައި އަޅުގަނޑު ވެސް
އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީގައި އުޅުނިން. ފެނުނު މިސާލަކަށް ޑީ ވޯޓަރރިންގ ގައިޑްލައިނެއްގައި އަޅައިގަނެގެން
ގާތްގަނޑަކަށް ހަމަ ވަރަށް ދިގު ޒަމާނަކު ދިޔަ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ޖޫނިއަރ މީހުން އޭރު ގައި އިނގޭތޯ.
އަޅުގަނޑުމެން އަސްލު އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުމަކީ ހަމަ އިޚު ލާޞްތެރިކޮށް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުން އިނގޭތޯ. ދެން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި މި އޮތީ 5 އަހަރުގެ މުއްދަތެއް. އެހެންވީމާ، 5 އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރިޒަލްޓެއް ފެންނަ
ވަރަށް މަސައްކަތެއް ކުރުން އެއީ އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ބޮޑަށް މީގައި ވިސްނާފައި ހުރި ކަންތަކަކީ .
ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެން އިތުރު ބޭފުޅަކ އިތުރު އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން، ބާކީ 1 މިނިޓު އިނގޭތޯ. އާދެ! ކުރިއަށް ގެންދަވާ އިނގޭތޯ.
އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީގެ ޖެނެރަލް މެނޭޖަރ މުޙައްމަދު ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ސަމީރު އިނގޭތޯ އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީން. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ 3 މަސް
ދުވަހުގެ ސްޓޯރޭޖް ބައި، މާއްދާގެ 24 ގައި އެބައިން ބުނެފައި އިނގޭތޯ. ދެން އޭގެ ބަލައިލާއިރު ގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ދުވާލަކު ގާތްގަނޑަކަށް ޓުވެންޓީ، ޓުވެންޓީ ވަން ތައުޒަން އެބަ ޑެއިލީ ޑިމާންޑް އެބަ އުޅޭ
ސީ.ބީ.އެމް. އެހެން ވެއްޖިއްޔާ 3 މަސް ދުވަހަށް ބަލާ ކަމަށް ވަންޏާ އެއީ ގާތްގަނޑަކަށް ވަން ޕޮއިންޓް އެއިޓް
މިލިއަން ސީ.ބީ.އެމް ސްޓޯރޭޖް ބަހައްޓަންޖެހޭ ޖާގަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވެސް މި އުޅެނީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރުގެ ޑެއިލީ ޑިމާންޑަށް ބޭނުންވާ ސްޓޯރޭޖް ސްޕޭސް ވެސް އަސްލު ނުލިބިގެން. އެހެންވީމާ، އެ
ގޮތަށް ބަލާއިރުގައި މި މާއްދާ މިހެން އިންނައިރުގައި އެއްކަލަ ކަމާ ބެހޭ މިނިސްޓް ރީތަކުން ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ
ފަރާތަށް މި ސްޕޭސް ލޭންޑް ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ބައްޓަންވެފައި އޮތުން ވެސް ރަނގަޅު ކަންނޭނގެ. އެއީ. ދެން އަނެއް
ކަމަކަށް މި އިންނަނީ 30 ވަނަ މާއްދާގައި ފީޑް ވޯޓަ ރގެ ވާހަކަ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މަޑުކޮށްލައްވައްޗެ ބަންގި ގޮވާތީ. ބަންގިއަށްފަހު ގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ގެއްލުނު ވަގުތުކޮޅު އަޅުގަނޑު
އަރުވާނަން އިނގޭތޯ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ކުރިއަށް ގެންދަވާ އިނގޭތޯ. ވަރަށް ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއް އޮތީ.
އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީގެ ޖެނެރަލް މެނޭޖަރ މުޙައްމަދު ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ 29 ވަނަ މާއްދާ. މި އިންނަނީ އިޔާދަކުރަނިވި ހަކަތައަށް ބަދަލުކުރާ ވާހަކަ
ޕްލާންޓްތައް ހިންގުމުގެ، މި ގާނޫނު ވުޖޫދުވެގެން އަންނަތާ 5 އަހަރުގެ ތެރޭ ގައި. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް،
އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ބޭނުން ކުރާ ޕް ލާންޓްތަކާއި އެއްޗެހި އަޅުގަނޑުމެން އޮން ޕަވަރގައި މި ހިންގަނީ.
އެހެންވީމާ، އިޔާދަކުރަނިވި ހަކަތައަށް ބަދަލުކުރަން އެ ބޭނުންވާ ސްޕޭސް އާއި އެ ސޯލާ ނޫނީ އެ ކަހަލަ މެކޭނިޒަމެއް
އެ ދަތިތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ހުންނާތީ އެ ކަންތައް މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ
ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްލަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ހަމަ އިނގޭތޯ. މާލެއަށް ބޮޑަށް ބަލާފައި އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
؟
އެ ނިމުނީތޯ
އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީގެ ޖެނެރަލް މެނޭޖަރ މުޙައްމަދު ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން 30 ވަނަ މާއްދާ. ފީޑް ވޯޓަރގެ ވާހަކަ މި އިންނަނީ އިނގޭތޯ. 50 އިންސައްތަ މި އިންނަނީ، ވާރޭ ފެން
ވާންޖެހޭނެއޭ ފީޑް ވޯޓަރގެ 50 އިންސައްތަ ކަމަށް. އެހެން ވެއްޖިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ވާރޭ ފެން ނަގާއިރުގައި ވާރޭ
ފެން ނަގާނެ މެކޭނިޒަމާއި ގޭގެ ފުރާޅުތަކާއި ނޫނީ ދެން އެ ވާރޭ ފެން ނަގައިގެން ރައްކާކުރާނެ ސްޕޭސް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާނެ، ސްޓޯރޭޖް ސްޕޭސްއެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަނީ
މިސާލަކަށް ފިފްޓީ ޕަރސެންޓް ބަލާ ކަމަށް ވަންޏާ، މިހާރުގެ ޑިމާންޑުން ބަލަންޏާ އެއީ އަހަރަކު ސެވަން ޕޮއިންޓް
ފައިވް ސިކްސް މިލިއަން ސީ.ބީ.އެމް. އެހެންވީމާ، އޭގެ ހާފް ގާތްގަނޑަކަށް އަންނާނެ. އެއީ ތްރީ ޕޮއިންޓް ސެވަން
އެއިޓް މިލިއަން ސީ.ބީ.އެމްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ސްޓޯރޭޖް ސްޕޭސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޚިދުމަތް
ދޭ ފަރާތްތަކަށް، އަޅުގަނޑުމެންނޭ މި ދެންނެވިޔަސް ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަކަށް އެ ސްޕޭސް ބޭނުންވާނެއޭ އެ ކަހަލަ .
އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައް ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްލާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސްޕޭސްގެ ކަންތަކުގައި ރަނގަޅު. އެކަމަކު ތި ޖަނަރޭޓަރު ނިއްވާ ނުލާނެ ގޮތަކަށް މި ކޮމިޓީގެ ސަމާލުކަމަށް
ގެނެސްގެންވާނެ ހަމަ އެއް ކަމެއް ވެސް ނޯންނާނެ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި، ވަކި
ތަފާތުކުރުމެއް، އެއްވެސް މީހަކު ޤަބޫލު ނުކުރާނެ މިހާރު އިނގޭތޯ. ސޯލާ ނޫނީ އެހެން ރެނިއުބަލް އެނަރޖީސް.
އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ ވަރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އެ ޕޮޒިޝަންގައި ހިފަހައްޓައިގެން. މި ތަނުން ގާނޫނެއް ދެން
ފާހެއްނުވާނެ ހަމަ އެ ނޫން ގޮތަކަށް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ އެ ހެން ގޮތްގޮތް ހޯދަން. ގާނޫނު ދެން ދާނީ ހަމަ
މިހެން. ވަރަށް ސާފުކޮށް މި ދަންނަވަނީ އިނގޭތޯ. ހަމަ ރިނިއުބަލް އެނަރޖީއަށް ގޮސް އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ
ސުވިޗްކުރަން. 5 އަހަރުގެ މުއްދަތަށް އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީއަށް ވެސް، ފެނަކައަށް ވެސް އަދި އެހެން ކުންފުނިތަކަށް
ވެސް މިހާރު ލިބިވަޑައިގަންނަވާކަން އިނގޭނެ. މީތި އަންނާނެ މިހެން ފާސްވެ ގެން އިރާދަކު ރެއްވިއްތާ އިނގޭތޯ.
އެކަންވާނީ އެހެން. ވަ ރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ތި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ތި ދެއްވި ވަރަށް ރަނގަޅު ވަރަށް
ބޭނުންތެރި މަޢުލޫމާތުތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެން ތި ހުރިހާ ވާ ހަކައެއް ވެސް ރެކޯޑުކޮށް، އަޑުއަހައި ނޯޓުކޮށްފިން
އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ތި ހުރިހާ ވާހަކަތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް ވީހާ ވެސް ބޮޑަށް
އަޅުގަނޑުމެން ގެނެވޭތޯ މަސައްކަތްކުރަނީ. ކޮންމެ ބަދަލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާކޮށްފައި މެންބަރުން

ނިންމަވާ ގޮތަކަށް ދާނީ. އެހެންވީމާ، އެކަމަކު އެ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް އަޑުއައްސަވަމުންގެންދެވިއިރު އެއި ން
ކަމަކަށް އިޢުތިރާޟުކުރައްވާފައި ނެތީމަ އަޅުގަނޑަށް އެސިއު މް ކުރެވިދާނެ ތި ހުށަހެޅުއްވި ޚިޔާލުތައް އެ ބޭފުޅުން
ވެސް ހަމަ އެގޮތަށް ކޮންސިޑަރކުރައްވާނެ ކަމަށް. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އަލަށް ފާހަގަކުރި ބައެއް ކަންކަމުގެ ،
މި ސަޖެސްޓްކުރެވުނު ޑެޑްލައިންތަކަށް އެ ކަންކަން ކޮށްދެއްވުން ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑު އެދެން އިނގޭތޯ.
އެހެންވީމާ، ވަރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އަދިވެސް އެއްފަހަރު ޝުކުރިއްޔާ ތި ބެހެއްޓެވި ޝައުޤަށާއި ތި ދެއްވި މަޢުލޫމާތަށް
އިނގޭތޯ. މިހާހިސާބުން ބައްދަލުވުން ނިމުނީ. ވައްސަލާމްޢަ ލައިކުމް.
____